

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 51 · 17. februar
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 17. februar 2021 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 51):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Representanten Trygve Slagsvold Vedum vil fremsette et representantforslag.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:00:25]: På vegne av stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Siv Mosleth, Geir Adelsten Iversen, Sandra Borch, Liv Signe Navarsete, Jenny Klinge, Nils T. Bjørke og meg selv vil jeg framsette et forslag om reform av finansiering av ferge- og hurtigbåttilbudet.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:53]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:13]: Vi nærmer oss ett år etter at koronaepidemien virkelig traff Norge og berørte oss alle. Vi har hatt nedstengning, vi har hatt tiltak, vi har hatt møte med dette i alle deler av samfunnet. Alle er berørt. Men vi er ulikt berørt, og det har satt i fokus: Hvordan svarer et samfunn på en slik situasjon?

De unge har opplevd nedstengning og stengte skoler. Studentene får en helt annen hverdag. De ensomme har opplevd mer ensomhet. De som er sårbare og har opplevd omsorgssvikt, har opplevd mer av det, og de som var sårbare før koronakrisen, er blitt mer sårbare under koronakrisen. Det har vært et forstørrelsesglass på urettferdigheter og sårbarheter i vårt samfunn.

De som kanskje gjennomgående i hverdagen er rammet mest, er de som har mistet jobben. Arbeiderpartiet har hatt som sin ledetråd i arbeidet med politikk at ingen skal stå alene i møte med krisen. Vi har støttet mer rettferdige krisepakker til dem som blir per-

mittert, og rettet opp på det, og vi har støttet at bedriftene får treffsikre pakker som hjelper dem gjennom krisen.

I utarbeidelsen av disse pakkene – kompensasjonsordninger til bedriftene, oljepakke osv. – har vi lagt vekt på at det ikke skal tas utbytter, gjennomføres oppsigelser eller tas ut høye lederlønninger i de bedriftene som mottar det. Det har med rettferdighet å gjøre, det har med anstendighet å gjøre når fellesskapet stiller opp i et spleiselag. De forslagene er blitt avvist. De aller fleste bedriftene har fulgt disse reglene, fordi de er i en krisesituasjon, og fordi de opptrer på en måte som er i tråd med anstendighet og rettferdighet.

Det ødelegger for alle at noen bryter disse reglene – tar store utbytter, tar ut lederlønninger, bryter med et anstendighetsprinsipp. Nå skal Stortinget vedta en ny pakke. Vil statsministeren denne gang legge til rette for at det stilles slike krav, slik at også de som mottar støtte, bidrar i spleiselaget?

Statsminister Erna Solberg [10:03:37]: La meg få lov til å begynne med å si at jeg er helt enig i utgangspunktet til representanten Støre om at dette er en pandemi som forsterker utfordringer vi har i samfunnet for øvrig, og som rammer ulikt. Det er mange som har måttet jobbe mye og har hatt intensive og krevende arbeidsdager, men de som har det vanskeligst og vondest, er de som har mistet jobben, de som har usikkerhet for hvor de får inntekter fra fremover. Jeg tror vi alle har det med oss i arbeidet med hvordan vi bidrar til en økonomisk trygghet, men også bidrar til fremtidsutsiktene. Særlig fordi mange av de bransjene som har vært rammet hardest, er bransjene med folk med lavest utdanning, som har kanskje den mest krevende tilknytning til arbeidsmarkedet, har det vært viktig for regjeringen å sette i gang tiltak som bidrar til at nettopp de får en bedre og sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet.

En av de tingene er å løfte etter- og videreutdanningsarbeidet. Vi ser dessverre at det er for få som melder seg til det, selv om de hadde trengt det. Det blir rapportert i media at ca. tre av hundre permitterte har meldt seg til etter- og videreutdanning for å fylle på behovene. Det er for lite. Derfor er jeg glad for at partene i arbeidslivet har sagt at de vil bidra til å understreke dette enda sterkere etter at vi har hatt møte i kontaktutvalget.

Når det gjelder spørsmålet om hvor sterke reguleringer vi skal ha for hvilke disposisjoner selskaper som får støtte, kan gjøre, er det viktig å huske at for sterke reguleringer på de områdene også medfører utfordringer for arbeidsplasser og bedrifter. Hvis vi skulle ha et forbud mot at man justerte ned aktiviteten og derfor at noen som var permittert, går til å få oppsigelse, blir det

et vanskeligere grunnlag for å drive fremover. Det har vært ett av våre utgangspunkt for dette. Vi ønsker at disse ordningene skal komme flest mulig til gode, men det må også være fleksibilitet nok til at vi har sunne bedrifter etterpå.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:45]: Dette er jo høyresidens store blindsoner. De ser ikke hva dette gjør med til liten. De ser ikke det at vanlige folk som skal betale strømregningen sin, får dårligere økonomi, de må gjøre dette hver måned. Permitterte får dårligere økonomi, det tok lang tid før de fikk dagpengene sine – bedriftene har fått pengene sine etter kort tid, i kompensasjonsordningen. Nå skal det komme pensjon fra første krone – et annet tema – det kommer uti 2025–2026, så det tar lang tid. Dette henger sammen med et tillitsspørsmål, om at alle deler på byrdene. Alle de bedriftene som opptrer rettmessig her, viser moderasjon, ikke tar utbytter, ikke gir store lederlønninger, blir jo også rammet av at noen bedrifter tar store utbytter, bedrifter som heller ikke hadde behov for å få kompensasjon, og som mottar kompensasjon. Erfaringen etter 2010, finanskrisen da, var at tiltakene mistet mye av sin tillit fordi folk opplevde at det var urettferdig. Det var ikke samme regler, de ble rammet på ulike måter.

Hvorfor vil ikke statsministeren da lære av ett års erfaring når vi skal vedta en ny krisepakke denne uken, og være med på tiltak som rammer inn dette slik at ikke de få ødelegger for de mange?

Statsminister Erna Solberg [10:06:52]: Nå ligger krisepakken til behandling i Stortinget. Når jeg understreker at det er noen utfordringer knyttet til dette, er det fordi jeg nettopp har interessen til folk flest foran meg. Hvis et hotell som har fått hjelp for å komme gjennom denne krisen, likevel ser at de neste to årene kommer de til å ha lavere belegg, vil det være naturlig for dem nå å si at de ikke kan ha fast ansettelse av alle dem de hadde tidligere. Hvis de ikke gjør det, vil det å bruke en permitteringsordning der alle oppsigelsene kommer i ettertid, på en måte skape større utfordringer. Det er noe fleksibilitet som trengs.

Vi har vært veldig tydelige i budskapet om at vi mener man må være moderat og helst ikke ta utbytte. Vi har bedt om at man må gjøre det, og vi ser bedrifter som også betaler tilbake.

Når det gjelder historiefortellingen til Jonas Gahr Støre, opplever jeg at det er mer valgkamp enn det er realitet, for er det noe vi har gjort i den historien bak oss, er det nettopp at vi har fått til Nav og at de betaler ut dagpenger, at de lager ordninger som gjorde at det var forskuddsordninger, som ikke har vært gjort før. Folk fikk penger i lommen raskere nå enn under finans-

krisen, nettopp fordi regjeringen gjorde mer raskere, til tross for sterkere krav fra Stortinget.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:08:01]: Poenget er at statsministeren ikke følger opp. Hun håper på moderasjon, regner med at det blir det, så blir det ikke det, men hun gjør ikke noe mer med det.

For fire uker siden sto vi her og hadde en engasjert diskusjon om feriepengene til de permitterte. Statsministeren var engasjert mot. Hennes arbeidspolitiske talsperson kalte det galskap å betale feriepengene til de som har gått permittert. Så har, tror jeg, statsministeren og Fremskrittspartiet sett at folk reagerer på dette. Det er urettferdig at de som rammes, blir stående uten denne rettigheten. Så har de kommet opp med en hybridløsning, at det skal komme et kontantbeløp til dem som har gått permittert som følge av koronaen i 2020 og 2021. Jeg kaller ikke det galskap, men det er gal løsning. Det er ikke rettigheter, det er en dårligere løsning. Vi kommer antageligvis til å se folk som blir permittert som følge av koronaen, også inn i 2022 – dessverre. Det kan komme konkurser høsten 2021. Men de som blir permittert og kommer til sommeren 2022, får ingenting fordi statsministerens opplegg bare er en engangsbetaling.

Er dette rettferdig? Mener statsministeren at det er rettferdig i 2021, men ikke i 2022?

Statsminister Erna Solberg [10:09:07]: Arbeiderpartiet har vært for en feriepengeordning som gir mindre penger til dem som er langtidspermitterte, langtidsledige. Vi laget en reform i 2015 som bidro til at de som hadde vært permittert, men som var kommet tilbake i jobb, hadde fått muligheten og nettopp hadde den sikkerheten om inntekten sin fremover, ikke lenger fikk feriepengene, men vi brukte av det provenyet, og vi sikret at de som var langtidsledige, faktisk fikk en bedre utbetaling. Det var ganske godt dokumentert i en debatt på NRK også at de som var i den mest sårbare situasjonen, nemlig de langtidspermitterte, faktisk kom bedre ut med den ordningen.

Så har vi sett at nå er det mange som kommer til å være permittert lenge, men som forhåpentligvis, på grunn av at tiltakene kommer til å virke, vil kunne komme i jobb igjen til sommeren. Derfor vil det være en stor gruppe som det ville være riktig å finne noen løsninger for, og det har vi sammen med Fremskrittspartiet gjort, ved å lage en engangsløsning i år. Men det er fortsatt sånn at for de langtidspermitterte og de på dagpenger er det som regjeringen har gått inn for, bedre enn det Arbeiderpartiet har stått for.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:10:15]: Denne debatten hadde vi altså for fire uker siden. Det gjelder dem som er langtidsledige. Det er titusenvis flere som er fratatt rettigheter med det opplegget statsministeren går inn for. Nå kommer det en engangsutbetaling, og hvordan hun skal svare ut de titusener som kan være permitterte sommeren 2022, får vi nå se på.

Jeg har lyst til å følge opp dette spørsmålet lite grann med hensyn til galskapen i det, for det er det Høyre har argumentert med når det gjelder rettigheten til å få feriepenger som permittert. Har dette som vi har erfart i 2020 og 2021, endret statsministerens syn på dette spørsmålet, i forhold til argumentet i 2015 da den rettigheten ble fratatt? Det har vært vanlig at borgerlige regjeringer fratar den rettigheten – vi har gitt den tilbake igjen – og argumentet var at ved ikke å ha feriepenger på dagpenger fikk man et større insentiv til å søke jobb. Har erfaringen med koronapandemien, den situasjonen folk står i, endret situasjonen? Statsministeren har ellers oppfordret permitterte til å si opp jobben og se etter jobb. Blir det mer av det av å frata dem denne rettigheten?

Statsminister Erna Solberg [10:11:24]: Jeg har ikke oppfordret noen til å si opp jobben. Det tror jeg representanten fra Arbeiderpartiet faktisk må belegge. Jeg har sagt at er man permittert, må man også søke om jobb, men det er ikke det samme som å si opp jobben. Jeg synes det er riktig at man er korrekt hvis man skal sitere andre politikere.

Jeg mener at reformen vi hadde i 2015, var riktig. Nå la vi nettopp frem en perspektivmelding som viser at vi kommer til å måtte jobbe mer for å få frem handlingsrommet. Vi laget en bedre ordning for dem som var langtidsledige, langtidspermitterte. Hvis man er langtidspermittert sommeren 2022, altså at man har vært permittert i mer enn ett år, vil man komme bedre ut med den ordningen vi har nå, enn med den ordningen Arbeiderpartiet sloss for å opprettholde i 2015, og som de altså, som rød-grønn regjering, gjeninnførte etter at Bondevik-regjeringen også tok den vekk på et tidligere tidspunkt.

Vi må av og til velge mellom hvilke ordninger vi skal ha innenfor de offentlige budsjettene. Da er ordninger som hjelper de langtidsledige tilbake til utdanning, og som gir inntektssikring, en høyere prioritet for oss.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:12:30]: Hvis man er permittert og skal ta en annen jobb, må man nødvendigvis si opp den jobben man var permittert fra. Vi har et eksempel på det nå. En kvinne som heter Malin Stavsoien, var barsjef på restauranten Nordøst i Trondheim. Hun gjorde som statsministeren sa, hun søkte etter en annen jobb. Hun sa opp jobben sin, fikk to deltidsstillinger, og så ble hun permittert derfra også. Da ble hun pålagt ventetid før hun kunne motta dagpenger. Hvorfor fikk hun det vedtaket fra Nav? Jo, fordi det var ikke «rimelig grunn» til å si opp. Hun gjorde akkurat det, hun søkte etter andre jobber, som alle permitterte gjør, de tenker hele tiden: Finnes det en annen jobb? Så ble hun altså rammet av en ventetid.

Det er urimelig, det er urettferdig, og det har faktisk flertallet her i Stortinget nå sett er urettferdig. Det ligger et forslag nå i Stortinget som det kan bli flertall for, om at den ventetiden ikke skal gjelde. Hvorfor slutter ikke statsministeren seg til det flertallet og opphever den helt klare urimeligheten?

Statsminister Erna Solberg [10:13:27]: Dette er et eksempel på at man har fått en ny jobb før man sier opp jobben. Det er noe annet enn det representanten forsøkte å sitere meg falskt på, i den forrige replikken.

Ja, det vil nok være noen utfordringer knyttet til dette, og vi er villig til å se på den typen utfordringer og se på om systemene våre henger godt nok sammen, men vi må altså stimulere til at folk kommer i jobb. Vi må stimulere til at folk beveger seg for å komme i jobb. Vi vil komme til å se endringer i arbeidsmarkedet i årene fremover. Så håper vi at enda flere faktisk rustet seg for det arbeidsmarkedet vi ser, og bruker de mulighetene vi nå har gitt, med et ganske stort virkemiddelapparat, for å ta mer utdanning, lære mer under permittering, sikre seg for bedre å kunne komme i jobb.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgings-spørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:14:32]: Diskusjonen om forskjeller som øker, kommer til å bli viktig: forskjellene mellom de som har en jobb, og de som har mistet jobben sin, mellom de som sitter på hjemmekontor, og de som er permittert, og studenter som mister viktige deler av studiet sitt. Den debatten må vi alle sammen være opptatt av i tida framover.

Norske kommuner har spilt en viktig rolle i koronapandemien, både store og små. De har tatt ansvar, de har iverksatt tiltak, de har snudd seg rundt, og nå er de i gang med vaksineringsen. Lokaldemokratiet i Norge virker, og det er bra.

Men kommunene har også spilt en rolle økonomisk. De har hjulpet veldig mange av dem som staten

ikke har nådd, de som har falt igjennom de statlige støt-teordningene. Det kan være enkeltpersonforetak, små og nystartede bedrifter, frivillighet, kultur – ganske mange. I den perioden som ligger foran oss, vil kommunene også kunne spille en viktig rolle for mange av disse. Hvorfor vil ikke regjeringen da også bidra til å styrke kommunenes økonomi gjennom kommunale næringsfond og kriselån?

Statsminister Erna Solberg [10:15:41]: Først har jeg lyst til å understreke at jeg er helt enig i at spørsmålet om ulikhet knyttet til å være innenfor eller utenfor arbeidsmarkedet er utrolig viktig, og det kommer til å være forsterket etter pandemien. Det er vel egentlig det mantraet jeg har gjentatt i mange år fra denne talerstolen, at den største ulikheten i Norge er mellom de som har jobb, og de som ikke har jobb. Derfor er det så viktig at vi både jobber med arbeidslinjen og ruste folk til å komme tilbake igjen til arbeidslivet. Det blir enda viktigere fremover nå at vi sørger for det.

Jeg er helt enig i at kommunene har en mer fleksibel og lettere mulighet for å kunne hjelpe folk direkte, både fordi de er nærmere folk, nærmere bedriftene, og fordi de kan være mer fleksible i virkemidler til dette. Det er derfor vi har lagt inn en milliard i det forslaget som ligger til stortingsbehandling knyttet til penger der det har vært mye nedstengning. Det er fordi man lettere kan treffe med gode tiltak rettet mot bedriftene. Det ligger en milliard til behandling i Stortinget til dette, og så får Stortinget bli enig om det blir én milliard, eller om det blir mer, og retningslinjene for det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:17:00]: I går behandlet Stortinget et representantforslag fra Fremskrittspartiet og SV knyttet til regulering av pensjoner. Gledelig nok ble det et bredt flertall som gjorde noe med reguleringsmekanismen, som har vært opplevd som svært urettferdig for hundretusener av pensjonister. Men det som var skuffende, var at forslaget om en forpliktende opptrappingsplan for landets minstepensjonister for å komme opp til fattigdomsgrensen som EU har definert, ville verken Arbeiderpartiet, Senterpartiet eller regjeringspartiene være med på.

Det er 138 000 minstepensjonister i Norge. Mange av dem er kvinner, og de har blitt minstepensjonister fordi de levde i en tid da det var veldig vanlig for kvinner å være hjemmeværende. Jobben deres var i hjemmet, med å passe barn, stelle i huset osv., og det var helt vanlig i samfunnet på den tiden. Men det har fått den konsekvensen at de nå lever som minstepensjonister, langt under det EU selv definerer som en fattigdomsgrense.

Jeg skjønner at mange av dem har det vanskelig økonomisk, men det jeg ikke forstår, er hvorfor flertallet i Stortinget, anført av regjeringspartiene og Høyre, ikke vil være med på en snill, men forpliktende opptrappingsplan. Det er ikke noe kraftig løft, men skal løfte minstepensjonistene fra dagens svært lave nivå, på rundt 200 000 kr, og opp til det EU har definert som en fattigdomsgrense.

Jeg vil gjerne at statsministeren forklarer alle de minstepensjonistene som nå sitter og følger denne spørretimen, hvorfor hun og regjeringspartiene ikke ville gi et sånt bidrag til landets minstepensjonister.

Statsminister Erna Solberg [10:18:59]: Gjennom de senere årene har vi løftet minstepensjonen utover den ordinære reguleringen, som for minstepensjonister altså er en annen regulering enn den underreguleringen som er for andre pensjonister, med 16 000 eller 17 000 kr, tror jeg, gjennom de budsjettforlikene vi har hatt på Stortinget – noen med opposisjonen da Fremskrittspartiet satt i regjering, altså med Kristelig Folkeparti og Venstre, og noen med Fremskrittspartiet da vi laget budsjett i høst.

Da har vi satt det inn i den budsjettsituasjonen vi er i. Vi har gjort det sånn, men å ha en opptrappingsplan henger litt mer sammen med spørsmålet: Hva mener vi pensjonssystemet skal være i fremtiden? Det er da viktig å si at vi laget en stor pensjonsreform, som jeg har respekt for at Fremskrittspartiet ikke var en del av, men som er garantien for bærekraftige pensjoner for fremtiden. Den er garantien for at unge i fremtiden ikke skal møte enormt høyere skattekrav, fordi vi har fått bedre balanse mellom inntekter og utgifter også i pensjonssystemet vårt, og den motiverer til at folk skal stå lenger i jobb.

Den brukte vi nesten ti år på, fra vi satte ned det første utvalget, til den trådte i kraft, fordi pensjoner har så store endringsbiter ved seg. Det å gi nye garantier for minstepensjonister, hvor vi skal trappe opp, vil bety en utflating av hele pensjonssystemet.

Jeg er helt enig i at det er mange som har gjort en innsats i vårt samfunn, som har utfordringer ved at de blir minstepensjonister, men det blir flere av dem med forslaget fra Kristelig Folkeparti og SV. Flere av de kvinnene som i perioder av sitt liv var hjemme med små barn, og som fikk tilleggspensjon, nettopp fordi vi som samfunn sa at det å være hjemme med små barn har en samfunnsverdi, og derfor gir vi dem ekstra pensjon, vil bli minstepensjonister hvis vi trapper opp det forslaget. Man spiser opp pensjonsopptjeningen til mange grupper som har hatt yrkesdeltakelse. Da mener jeg vi må se ting i en sammenheng.

Vi har nedsatt et pensjonsutvalg, hvor de største partiene på Stortinget er representert. Vi synes at store endringer i pensjonssystemet bør gjøres i en helhet.

Siv Jensen (FrP) [10:21:06]: Dette er ikke store endringer av et pensjonssystem. Dette handler om å legge til rette for at de som lever langt under dagens fattigdomsgrense, klarer å betale regningene sine. Jeg får nå mange henvendelser fra minstepensjonister, veldig ofte damer, kvinner, som frykter den kommende strømgningen, som lurar på om de i det hele tatt klarer å betale den, som skruer av strømmen og sitter og fryser fordi de rett og slett ikke får endene til å møtes. Da tror jeg det oppleves som en veldig mager trøst når statsministeren peker på et utvalg som skal jobbe i flere år før det i det hele tatt er mulig å få gjort noe med den økonomiske situasjonen disse pensjonistene er i nå. Strømgningen kommer nå.

Jeg skjønner at statsministeren ikke er interessert i å lage en forpliktende opptrappingsplan for å styrke minstepensjonistenes økonomi, men neste spørsmål blir da: Vil regjeringen vurdere en støtteordning til sårbare grupper som nå opplever strømgningen som svært inngripende i familieøkonomien?

Statsminister Erna Solberg [10:22:12]: For det første vil jeg si at det å øke minstepensjonen betyr at vi flater ut pensjonssystemet. Det betyr at folk som har jobbet, ikke får verdien av det de har betalt inn. Jeg trodde ærlig talt at også Fremskrittspartiet mente at det man betalte inn til systemet, skulle reflekteres i hva man fikk ut av systemet. Det vil det ikke gjøre med disse forslagene.

Vi har gjort noen endringer, nettopp fordi vi har sett at minstepensjonister trenger et løft, men hvis vi skal gjøre det systematisk fremover, er vi over på et system der folketrygden er flat, og tilleggspensjonen må man opptjene i arbeidslivet for øvrig. Det er den veien vi går. Vi har vært der gradvis, det var et ønske om å stoppe den utviklingen med den nye pensjonsreformen og sørge for at man hadde større forutsigbarhet for hva vi får. En økning av minstepensjonen av den typen som man ønsker å trappe opp her, vil bl.a. bety at med det nye pensjonssystemet vil de med garantipensjoner, den nye minstepensjonen, komme ut med et mye lavere nivå enn de som er minstepensjonister i det gamle systemet, så det er viktig å se ting i en sammenheng.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:23:16]: I går møtte jeg Unge Venstres leder, Sondre Hansmark, i debatt på NRK. Han

mener åpenbart at det er dagens pensjonister som skal være med på å finansiere fremtidens velferdssystem. Ut fra hva jeg nå hører statsministeren sier, er hun langt på vei enig med Unge Venstres leder, at skal vi klare å finansiere vår fremtidige velferd, er det pensjonistene som er den gruppen mennesker som skal bære den økonomiske byrden. Er statsministeren også av den oppfatning, eller mener hun at det er andre viktigere drivere i vår økonomi som kan bidra til å tette det finansieringsgapet som regjeringen peker på i perspektivmeldingen?

Statsminister Erna Solberg [10:23:59]: Den største økonomiske byrden med pensjonssystemet vårt, kommer de som er yngre enn Siv Jensen til å betale. Det er de som er i 20-årene og 30-årene i dag, som må jobbe mye lenger og får mye mindre pensjon ut av pensjonssystemet, sånn det ligger i pensjonsreformen. At pensjonistene i dag og de av oss som er innenfor det gamle pensjonssystemet, gjennom levealdersjustering og reguleringssystemene bidrar til den finansieringen fordi den har vært i utakt, synes jeg er rimelig og rettferdig. Særlig synes jeg det er viktig at vi beholder arbeidsinsentivene i pensjonssystemet. Den viktigste biten i pensjonsreformen er faktisk å stimulere folk til å jobbe. De forslagene som representanten nå tar til orde for, er forslag som bidrar til mindre stimulans til å jobbe og gjør finansieringsgapet i fremtiden større. Vi kan gjøre mange andre ting for å bidra til at flere folk jobber, men med de forslagene Fremskrittspartiet ivrer for, tar man altså vekk belønningen i pensjon for at man har jobbet.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:25:07]: Men spørsmålet mitt var om statsministeren mener at det er andre ting i norsk økonomi som kan bidra til å finansiere fremtidens velferd, enn dagens pensjonister. Det mener åpenbart ikke statsministeren. Apropos det: Hvorfor underslår regjeringen i den nylig fremlagte perspektivmeldingen kostnadene for velferdssamfunnet knyttet til livsløpskostnader for ikke-vestlig innvandring? Vi vet at de 203 000 ikke-vestlige innvandrerne som har kommet de siste ti årene, har en livsløpskostnad på 2 300 mrd. kr. Det er penger det øg.

Førsteamanuensis Espen Henriksen på BI stiller seg svært kritisk til regjeringens argumentasjon. Han sier: I beste fall bruker Finansdepartementet faglig uholdbare metoder. De presenterer ingen faglige argumenter basert på anerkjente metoder som skulle tilsi at innvandring er gunstig fra et statsfinansiert synspunkt.

Hva er det som har skjedd fra den argumentasjonen som lå i den forrige perspektivmeldingen, til denne perspektivmeldingen?

Statsminister Erna Solberg [10:26:09]: Jeg vil bare få lov å understreke at jeg mener det er mange flere ting vi skal gjøre for fremtidens finansieringsgap enn bare endring av pensjonen. Det kanskje aller viktigste, og det som er hovedbudskapet, er å sørge for at flere er i jobb. Da må alle ordningene våre bidra til at flere er i jobb. Også pensjonssystemet må stimulere til at folk vil jobbe. Der går Fremskrittspartiet i feil retning med de forslagene de har. Dette kunne man godt ha gjort hvis man hadde hatt en helhetstanke rundt det, men stykkevis og delt for pensjonssystemet for folk, synes jeg egentlig er en veldig feil oppskrift å møte nye generasjoner med.

Når det gjelder perspektivmeldingen, er det sånn at arbeidsinnvandringen til Norge har bidratt positivt, fordi folk kommer som arbeidsinnvandrere i voksen alder. Det betyr at hele den investeringen vi har tidlig, slipper vi. Når det gjelder asylsøkere og andre, er det et annet regnestykke.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:27:16]: I perspektivmeldingen legger nå regjeringen til grunn at økt innvandring gir et positivt økonomisk bidrag til statsfinansene. Da må jo regjeringen legge til grunn at den innvandringen som skal komme til Norge, i all hovedsak fremover skal komme fra alle andre land enn de ikke-vestlige, for vi vet at ikke-vestlig innvandring koster samfunnet mer. Vi vet at sysselsettingen er lav – sysselsettingsgraden for ikke-vestlige innvandrere ligger langt under 50 pst. Mange av dem lever på ytelser betalt av andre skattebetalere, og vi vet også at vi bruker enorme beløp i hvert eneste statsbudsjett på å bedre integreringen.

Hva er det som har skjedd? Er det nå slik at regjeringen faktisk tror at fremtidig innvandring til Norge gir et positivt bidrag til statsfinansene, eller erkjenner statsministeren de langsiktige utfordringene den ikke-vestlige innvandringen faktisk gir våre statsfinanser?

Statsminister Erna Solberg [10:28:14]: Det som ligger i perspektivmeldingen, er at arbeidsinnvandringen gir bidrag økonomisk. Asyl- og kvoteflyktninger gir utgifter fremover, for det er mye vanskeligere. Integreringspolitikken i Norge er konsentrert om den siste delen. Derfor er regjeringen opptatt av at på områder knyttet til asyl- og integreringspolitikk skal vi ha en stram holdning og en stram politikk fremover, nettopp fordi det skal være et beskyttelsesbehov, og man skal jobbe for å få alle i jobb. Klarer vi å få enda flere av dem i jobb, er det en nettopp, men det er beskyttelsesbehov som er grunnlaget.

Arbeidsinnvandringen gir oss altså et netto positivt bidrag. Tenk over én ting som jeg tror vi av og til glemmer i den distriktsdiskusjonen vi har nå: Det er bl.a. slik

at arbeidsinnvandringen har bidratt til å bremse befolkningsfraflyttingen i veldig mange kommuner og til at flere er der for å kunne jobbe og skape verdier fremover.

Presidenten: Erlend Wiborg – til oppfølgingsspørsmål.

Erlend Wiborg (FrP) [10:29:28]: Jeg er glad for at Fremskrittspartiet, sammen med SV, i går fikk gode gjennomslag for å skape et mer anstendig pensjonssystem. Samtidig er jeg skuffet over at statsministerens parti og regjeringen bidro til at vi ikke fikk gjennomslag for å løfte landets minstepensjonister opp over fattigdomsgrensen.

I dag vet vi at medianinntekten i Norge er på ca. 550 000 kr. En enslig minstepensjonist tjener ca. 205 000 kr. Statsministeren brukte i sin argumentasjon tidligere i dag bærekraften som argument for hvorfor man ikke kan løfte minstepensjonistene opp til fattigdomsgrensen. Det er altså de pensjonistene med lavest pensjon som skal bidra til bærekraften. Mener statsministeren at generasjonsperspektivet blir ivaretatt når en så stor andel pensjonister må leve godt under fattigdomsgrensen?

Statsminister Erna Solberg [10:30:33]: En viktig ting å huske er at med 205 000 kr i inntekt betaler man ikke skatt. Det er mange egenandeler som man ikke betaler i systemet. Den reelle verdien for en minstepensjonist er langt høyere enn det tallene er hvis man sammenlikner med andre grunnlag. Mye av sammenlikningsstatistikken i Norge tar vekk det faktumet at vi har ganske mye omfordeling gjennom den måten vi leverer tjenester til f.eks. pensjonistgrupper.

Jeg skjønner at Fremskrittspartiet nå ønsker å fokusere mye på minstepensjonen. De var ikke tilhengere av en pensjonsreform. Det som er mest interessant med det forliket vi har gjort, er at SV og Fremskrittspartiet nå går inn for underregulering av pensjonene. Man sier at man har fått ja til en annen underregulering – jeg så overskrifter som sa: Nå har Frp stoppet underreguleringen. Nei, det er bare et annet prinsipp. Det er egentlig det prinsippet de var imot da Bondevik II-regjeringen la frem sitt forslag til pensjonsreform. Så de som har beveget seg mest i denne sammenhengen, er faktisk Fremskrittspartiet.

Presidenten: Rigmor Aasrud – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Aasrud (A) [10:31:46]: I replikkvekslingen før sa statsministeren at hun var opptatt av folk flest sine interesser og hadde dem foran seg. En av de mest urettferdige delene av pensjonssystemet vårt er at folk

flest ikke får pensjonsopptjening av de første 100 000 kr. Nå har regjeringspartiene snudd og sett at det er fornuftig å innføre det, men først i 2023, og da skal man bruke tre år på å innføre dette, så det er først i 2026 at folk vil få opptjening fullt ut av sine 100 000 kr.

Kostnaden ved dette er 2 000 kr, og nå foreslår også regjeringspartiene at det skal innføres midlertidige økonomiske kompensasjoner for de arbeidsgiverne som må betale de 2 000 kr. Ville det ikke da være fornuftig at man gjorde dette nå, i 2021, hvis man hadde folk flest sine interesser foran seg?

Statsminister Erna Solberg [10:32:45]: La meg begynne med historien bak dette. Arbeiderpartiet forsøker å si at vi har vært imot. Nei, vi har vært imot et ensidig vedtak fra Stortinget om å sette ned uten å ha sett på konsekvensene. Derfor mente vi i utgangspunktet at partene burde forhandle om dette, for dette har en stor kostnad for små og mellomstore bedrifter, særlig innenfor de områdene som nå rammes mest av pandemien. Det er reiselivsnæringen og utelivsnæringen som vil få den største belastningen når man innfører pensjon fra første krone.

Arbeiderpartiet har aldri snakket om hvordan de skal kompensere disse, aldri hatt en idé, de har bare lempet 3 mrd. kr over på norsk næringsliv – i god tradisjon knyttet til hva de gjør. Vi har derimot sammen med Fremskrittspartiet sagt at vi er nødt til å gjøre kompenserende tiltak, og vi er nødt til å innføre det på et tidspunkt hvor vi tror at disse næringene er oppe og står etter en vanskelig periode. En ting er at vi skal ha alle lovvedtakene og alle tingene på plass for å gjøre det, men vi må også sørge for at ikke jobbene forsvinner fordi vi legger for store byrder på en næring som allerede sliter.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagvold Vedum (Sp) [10:34:06]: Over lang tid har Høyre vært motstander av norske lover som sikrer norsk nasjonalt eierskap. Det har vært en lang historisk konflikt. Høyre var imot konsesjonsloven i sin tid, som sikret eierskap til fossefallene våre, skogen vår, jorda vår. Høyre valgte da i den spede begynnelsen å kalle det panikklover når man sikret eierskapet. Men det er noen ting som går i sirkel, og så fort Høyre kom i regjering igjen i 2013, gikk man til angrep på konsesjonslovene. Erna Solberg og Fremskrittspartiets Sylvi Listhaug var så historieløse at de foreslo å fjerne hele konsesjonsloven, som skulle sikre nasjonalt eierskap til jord og skog – det skulle være fritt fram.

I forrige uke kom Politiets sikkerhetstjeneste med en ny trusselvurdering, der man gikk gjennom ulike trusselbilder for den norske stat, for det norske samfun-

net. En av de tingene de løftet tydelig opp der, og som de advarte mot, var at kinesiske og russiske interesser aktivt ønsker å ha oppkjøp av norske eiendommer, naturressurser, norske selskaper. De understreket at de allerede har begynt å erfare at utenlandske aktører begynte å kjøpe opp strategisk viktige eiendommer i Norge. Det kunne ikke bli uttalt tydeligere fra Politiets sikkerhetstjeneste hvor aktive utenlandske stater og utenlandske makter er for å sikre eierskap i Norge, og at det var en sikkerhetspolitisk risiko.

Da er mitt spørsmål til statsministeren: Er statsministeren enig i at det er en sikkerhetspolitisk risiko at Russland og andre aktører, sånn som Kina, kjøper norske landeiendommer, eller mener statsministeren fortsatt at det er klokt at det skal være fritt fram hvem som skal eie norsk jord, norsk skog og norske vannfall?

Statsminister Erna Solberg [10:36:06]: For det første har jeg lyst til å understreke at akkurat denne problemstillingen var en viktig del av den nye sikkerhetslovgivningen da vi laget ny sikkerhetslov, at vi sørget for at vi hadde en moderne, oppdatert sikkerhetslov som så de nye utfordringene. Med hjemmel i sikkerhetsloven er det selvfølgelig mulig for oss, basert på en sikkerhetsvurdering, å lage reguleringer knyttet til overtakelse av områder.

Det er en litt enkel og forenklet variant av hva Høyres historie på området er, knyttet til hvordan vi har organisert og er opptatt av eierskap på ulike områder. Vi var f.eks. for konsolideringsmodellen da den kom, selv om vi har sett at den har medført utfordringer for utvikling av en del energiresurser. Heldigvis har vi klart å gjøre tillempinger innenfor den som gjør det mulig. Det er altså ikke en diskusjon om salg av f.eks. norske vannverk til utlandet. De er under kontroll av det offentlige for øyeblikket.

Så er det sånn at det må være en tydelig sikkerhetspolitisk begrunnelse. Det at det er kommet nye utfordringer, kan vi håndtere gjennom de regelverk vi har. Derfor går vi også gjennom alle strategiske områder hvor det er viktig å sikre f.eks. nasjonalt eierskap eller sikre offentlig eierskap til områder, hva som er sikkerhetsområder. Dette er en oppfølging av den sikkerhetsloven vi har i dag.

Trygve Slagvold Vedum (Sp) [10:37:39]: Et av de mest radikale forslagene som statsminister Erna Solberg kom med i forrige stortingsperiode, var nettopp det at en skulle fjerne hele konsesjonsplanen, det skulle være fritt fram hvem som skulle eie Norge. Heldigvis stoppet Stortinget det. Kanskje Stortinget hadde lest litt mer historie enn regjeringen hadde gjort, men Høyre har dessverre en dårlig historie på det.

Det vi ser nå, er at kinesiske interesser er interessert i å sikre seg kontroll over norske havner. Det er et jernbaneprosjekt der det blir lobbet mot mange av oss som sitter i stortingssalen nå, som det er kinesiske interesser som står bak, de har lyst til å ha kontroll på det. Vi vet at regjeringen aktivt har bidratt til å få kinesiske interesser til å bygge store norske samferdselsprosjekt. I min egen hjembygd, Romedal, har en kinesisk mangemilliardær prøvd å kjøpe store skogeiendommer. Han har blitt stoppet takket være konsesjonsloven og har bare fått kjøpt bitte lite grunn.

Politiets sikkerhetstjeneste advarer også mot eierandeler i norske selskaper. Erna Solberg foreslo som statsminister at vi skulle selge store eierandeler i våpenselskapet Kongsberg Gruppen, et viktig norsk teknologiselskap. Er statsministeren glad for at den fullmakten ble stoppet av Stortinget, eller mener hun fortsatt det er klokt å selge seg ned i Kongsberg Gruppen?

Statsminister Erna Solberg [10:38:50]: Vi har lagt frem en plan for hvordan eierskapet skal være. Vi skal ha et minoritetseierskap i Kongsberg Gruppen, som vi fortsatt er opptatt av å ha. Men det er viktig for Kongsberg Gruppen og for andre selskaper at det også er mulighet for å gå inn i strategiske allianser. Nå endte jo en del av omstruktureringen knyttet til Kongsberg Gruppen bl.a. med at de kjøpte opp Rolls-Royce, og at de derfor fikk et større maritimt fotfeste, men man kan godt tenke seg at selskaper på et tidspunkt trenger å gå inn i strategiske allianser.

Det er derfor jeg sier at vårt forhold til eierskap er nok litt svart-hvitt tegnet. Vi har bl.a. begrunnet nasjonale behov for å ha kontroll over hovedkontor, regelverksutvikling og forskningsavdelinger med at vi skal ha en minoritetsposisjon hvor vi kan hindre endringer i selskapets regler og selskapets plassering av f.eks. hovedkontor som en del av det statlige eierskapet. Det er et motiv for hvorfor staten skal ha eierskap i noen store selskaper.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:40:07]: Bakgrunnen for at Senterpartiet tar opp denne problemstillingen, er Politiets sikkerhetstjenestes klare advarsel når det gjelder forholdet til norske naturressurser og norsk infrastruktur og risikoen for oppkjøp, bl.a. fra kinesisk side. Av og til kommer de spørsmålene på spissen. I fjor høst ble 590 000 dekar skog solgt ut av Norge, til Tyskland. Det utgjør en betydelig andel av eiendommene i Namdalen, og det er ingenting som hindrer et videresalg av den eiendommen fra tyske interesser til f.eks. russiske eller kinesiske interesser. Det kan gjøres på grunn av et

smutthull i lovgivningen. Det foreslo Senterpartiet å tette. Det gikk Høyre og Fremskrittspartiet imot – ja, de gadd ikke engang å delta i debatten om dette i Stortinget. Høyres parlamentariske leder sa i et tidligere ordskifte med meg, i fjor høst, at han ikke synes det har så mye å si om skog i Norge er eid av norske eller utenlandske interesser, for skogen står jo der uansett. I lys av PSTs advarsler: Deler statsministeren holdningen til sin parlamentariske leder?

Statsminister Erna Solberg [10:41:15]: Jeg tror det er veldig viktig å skille mellom hva som er strategiske, sikkerhetsmessige viktige installasjoner og steder. Jeg mener f.eks. at havner er et viktig område i infrastrukturen, som det er viktig at vi også har en sikkerhetspolitisk vurdering av. Jeg tenker på alle sårbarhetsområdene våre, elektrisitetsforsyningen, både datanett og strømmenn nær installasjoner som er sikkerhetspolitisk viktige. Jeg har ikke hørt at E-tjenesten på noe tidspunkt har varslet regjeringen – og det gjør de jo – om at skogen i Namdalen er av sikkerhetspolitisk betydning på den måten at det skulle forhindre at utlendinger skulle eie der. Vi må også passe på at vi bruker disse argumentene der de er relevante, der det gjelder det strategiske og sikkerhetspolitiske. Vi får varsel hvis det skjer endringer, og vi gjør vurderinger i regjeringen hvis det er sikkerhetspolitisk ømtålige områder som vi faktisk må gjøre noe med. Namdalen har aldri E-tjenesten varslet om.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:42:23]: Jeg tror dette egentlig avklarer Høyres holdninger ganske greit. Jord og skog er ikke viktige naturressurser, det er ikke strategiske naturressurser for Høyre. Det er det samme hvilke typer interesser som eier det, om det er nasjonale eierinteresser, eller om det er kinesiske, russiske eller hvem det måtte være. Jeg synes det var greit å få den avklaringen.

PSTs advarsler kommer jo på bakgrunn av stormaktenes interesse for nordområdene, og en av disse stormaktene er EU. De har nå gjort det klart at de ikke respekterer Norges suverene rett til å fastsette fiskekvoter i vernesonen ved Svalbard. Norge fastsatte én kvote, og EU bestemte seg for en mye høyere kvote og blåste i den norske fastsettelsen. Norge har protestert på dette, og det skulle bare mangle, det handler tross alt om råderetten over forvaltningen av fiskeressursene våre. Men kan statsministeren garantere at Norge ikke kommer til å gjøre noe knefall for EU på dette punktet, og at all fangst utover det Norge har fastsatt som kvote, vil bli inndratt, bøtelagt og sanksjonert av Kystvakten?

Statsminister Erna Solberg [10:43:30]: Jeg vil bare understreke at EU ikke er listet av PST eller E-tjenesten som land vi frykter for, eller at vi har sikkerhetspolitiske utfordringer knyttet til deres bilde av hva som er vanskelig – bare så vi har klarhet i at det var utgangspunktet. EU er nok noe annet. Det er allierte, det er folk vi har sikkerhetspolitisk samarbeid med, det er land vi har samarbeid med.

Så har vi noen konflikter, og en av konfliktene er det vi har protestert på, nemlig den ensidige fastsettelsen av fiskekvoter. Vi mener at det er en krenkelse av norske rettigheter. Det er et brudd på EUs forpliktelser til havrettskonvensjonen, og vi tar det på alvor. Vi kommer til å følge det opp. Vi har fulgt det opp med protester og tatt det opp på politisk nivå direkte. Det er selvfølgelig slik at vi ikke vil akseptere det. Det betyr at vi vil kontrollere de fiskebåtene. Hvis vi ikke kommer til en enighet med EU om hvordan vi skal forvalte dette, og de aksepterer det, må vi også inndra og bøtelegge båter som benytter seg av de kvotene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:44:53]: Pandemien er også en forskjellskrise, for når det gjelder de økonomiske konsekvensene av krisen, er det ingen dugnad. Der er det arbeidsfolk som betaler den høyeste prisen, mens det på toppen av det norske samfunnet for mange går bra – det skapes formuer på børsen. Permitterte og arbeidsløse og de mest utsatte sliter derimot med å få endene til å møtes. Det er, ifølge de ferskeste tallene, nå 209 000 arbeidsløse i Norge, og det er over 23 000 som har vært permittert helt siden krisen begynte. For mange av dem som sliter mest, har den økonomiske situasjonen blitt litt bedre fordi opposisjonen flere ganger har grepet inn og tatt kontroll over den økonomiske styringen med krisen. For mange er det likevel nå sånn at det røyner på, særlig for dem som har vært permittert lenge. Sparepengene er brukt opp – for de som hadde noe av det – inkassosakene ser vi øker, strømprisen går til himmels. Det er vanskelig for stadig flere å betale regningene. Det er bare én ting som kan lette på den situasjonen akkurat nå, og det er å sørge for at de arbeidsløse får litt mer å leve av.

Derfor er mitt spørsmål til statsministeren i dag om hun vil være med på å la de permitterte få beholde noe mer av inntekten sin gjennom å øke dagpengene, nå som mange har vært permittert fryktelig lenge, og sliter voldsomt økonomisk.

Statsminister Erna Solberg [10:46:42]: Med de vedtakene som blir fattet om dagpenger og annet, vil kompensasjonen på de laveste inntektene, inklusive feriepengene, ligge på ca. 88 pst. Det er en veldig høy kom-

pensasjon, mye høyere enn de normalt 62,5 pst. som det har vært tidligere knyttet til dette. Vi har fra regjeringens side gått inn for å fortsette med disse ordningene til 1. juli, Stortinget vedtok 1. oktober. Det er mer et spørsmål om hvor lenge vi tror pandemien og virkningene vil vare. Vi er forberedt på å stille opp med tiltak hele veien. Men når man får 88 pst. kompensasjon, er det en av de aller beste kompensasjonsordningene vi noen gang har hatt for folk som står utenfor arbeid og er permittert. Så jeg er ikke sikker på hva man her tenker på.

Når det gjelder spørsmålet knyttet til bostøtte og til energikostnadene, har vi i regjeringen sagt at vi er åpne for å se på det når vi litt over tid ser hvordan kostnadene til energi i år blir, på samme måten som vi har gjort det før ved å legge inn ekstra elementer i f.eks. bostøtteordningen til de mest utsatte gruppene. Men de er jo ikke blant dem som er permittert i dag. De fleste av dem er ikke i bostøtteposisjon, og de får en ganske høy kompensasjon.

Audun Lysbakken (SV) [10:48:08]: Jeg skal være veldig konkret. De fleste av dem som er permitterte og arbeidsløse nå, kommer fra lavlønnsyrker. Det er hotell- og restaurantarbeidere, det er butikkarbeidere, det er folk som har vært ansatt i luftfart og reiseliv. Det er ikke sånn at de får beholde 80 pst. av hele inntekten sin, de får beholde 80 pst. opp til 3G, altså litt over 300 000 kr.

SVs forslag er å øke den ordningen, sånn at man får beholde 80 pst. opp til 4G, litt over 400 000 kr, noe som vil sørge for at de permitterte og arbeidsløse får ca. 1 500 kr mer å rutte med i måneden. Det ville være en viktig hjelpende hånd i den veldig trange økonomiske situasjonen mange er i akkurat nå.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Vil hun være med på å øke hvor stor del av inntekten de arbeidsløse kan få beholde 80 pst. av, nå som så mange sliter med å få endene til å møtes?

Statsminister Erna Solberg [10:49:09]: Jeg mener at vi har en veldig god ordning for permitterte. Vi har en av de beste ordningene. Den har noen negative sider, bl.a. at man i noen selskaper, f.eks. i nordiske konsern, ser at man har så gode permitteringsordninger i Norge at det er lettere å permittere her enn i andre land. Det skaper også noen utfordringer når aktiviteten kommer opp.

Jeg mener at de ordningene vi har nå, er gunstige, og vi har ikke fremmet for Stortinget å foreslå noen andre og bedre ordninger knyttet til dette. Det ligger i Stortinget nå, og så må stortingspartiene diskutere det.

I utgangspunktet er det altså sånn at vi nå har en veldig gunstig ordning for dem med lavest inntekt, og

når feriepengene nå legges på toppen av det, er vi oppe i en kompensasjon for dem som er på det laveste nivået, på 88 pst.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Audun Lysbakken.

Audun Lysbakken (SV) [10:50:00]: Det hjelper ikke så veldig mye hvis man ikke har penger til å betale regningene, at statsministeren står og sier at ordningen er gunstig, for mange av dem som er arbeidsløse nå, har så lav lønn i utgangspunktet at det er svært vanskelig å få endene til å møtes. Det er bare å se på statistikken over inkassovarsler, det er bare å se på den økende strømprisen – da ser man at den utfordringen er reell.

Jeg opplever at statsministeren sier nei til det forslaget og spiller ballen over til Stortinget, og da er det viktig for Stortingets partier å høre på det, for da bør Stortinget enda en gang gå sammen om å gjøre noe for de arbeidsløse, som regjeringen ikke vil gjøre.

Statsministeren nevnte bostøtte, og det hadde jeg også tenkt å spørre om. For mange som har økonomiske problemer akkurat nå, er boutgiftene en veldig tung byrde. Under Erna Solberg har færre fått bostøtte. Det bevilges mindre i nominelle kroner i bostøtte nå enn det gjorde i 2013.

I fjor fikk Stortinget på plass en krisepakke med mer bostøtte, som gjorde at 13 000 flere fikk. Vil statsministeren være med på det på nytt?

Statsminister Erna Solberg [10:51:10]: Spørsmålet om bostøtte er først og fremst et spørsmål knyttet til energiprisene, hvis vi skal gjøre endringer i det. Det har vi sagt at vi er åpne for, men vi vil se utviklingen litt fremover, for å se om det er naturlig å kompensere.

Vi er i en litt annen situasjon enn det vi var sist gang vi økte bostøtten, som jeg tror var i 2019. Da hadde vi på grunn av tørkesommeren veldig lav vannstand i magasinene. Vi hadde antatt at det kom til å bli høye energipriser lenge. Nå har vi magasiner som nesten renner over. Som jeg har sagt før: Østlendingene sytte mye over regnværet i fjor høst. Det ligger magasinert opp, så vi har masse strøm, men vi har hatt en kuldeperiode hvor strømprisene har vært veldig høye. Men om dette på årsbasis er en situasjon som varer ved, må vi rett og slett se litt på, for å se om det er behov for å kompensere med bostøtte.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:52:13]: Det er riktig at vi bergensere tåler mer regn, men det er ikke helt riktig at det kun er energiprisene som er utfordringen for de som får bostøtte. Det som har skjedd på Erna Solbergs

vakt, er at det er langt færre enn før som får bostøtte, og det i en periode da boutgiftene har økt. Derfor ville det nå i en krisetid være veldig på sin plass å gjøre det som flere opposisjonspartier har gått inn for, med SV i spissen: å midlertidig øke inntektsgrensen.

Jeg har lyst til å spørre statsministeren også om det som skjer på toppen av det norske samfunnet, for mens det nå er tøffe krav til de arbeidsløse eller til dem som har de høyeste boutgiftene, ser vi at når det gjelder store selskaper som får statlig krisestøtte, men tar ut utbytte eller går til oppsigelser, er toleransen til regjeringen veldig stor. Det er en form for sosialisme for de rike Erna Solberg driver med.

Vil hun nå vurdere tøffere krav til de største selskapene, som får mye statlig støtte?

Statsminister Erna Solberg [10:53:23]: De selskapene som får mye statlig støtte, får statlig støtte fordi det er krise i deres sektor. At store konsern, som en del av hotellkonsernene, får utbetalt penger, er jo fordi de er store sysselsettere, men de har ikke kunder, vi har nesten sperret for turisme til Norge. Det er for å holde driften opp i disse selskapene.

Så mener jeg alle selskaper må være klar over at det er viktig å sørge for at disse pengene bidrar til én ting, nemlig å komme gjennom krisen og være styrket til å ta tilbake sine permitterte og få folk i jobb. Det er derfor de får store beløp.

Når det gjelder spørsmålet knyttet til bostøtte, vil jeg bare si at det er riktig at det er litt færre som får bostøtte, men de som får bostøtte, får mer. Vi har økt bostøtten til den enkelte, og så har vi tatt vekk den gruppen som hadde hatt en inntektsutvikling som gjorde at de ikke fortjente å få bostøtte lenger, de var utenfor rammene, med en raskere ordning. Det betyr at de som har størst behov, får mer i dag enn de fikk før.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:54:38]: Jeg er ikke helt ferdig med dette med sosialisme for de rike. Hvis en titer på kompensasjonsordningen, er den – og det blir tydeligere og tydeligere – rikhet for de få på bekostning av de mange. Når en ser på tallene for den første kompensasjonsordningen i fjor, fikk de elleve største selskapene like mye som 25 000 små og mellomstore bedrifter. For den nye ordningen ser foreløpige tall ut til å vise at de fem største har fått nesten halvparten.

Samtidig ser vi at et selskap kan få f.eks. hundrevis av millioner i støtte og samtidig gi oppsigelsesvarsler til hundrevis av ansatte. Det er i en situasjon hvor det er mulighet for store selskaper med rike eiere også å hente penger i kapitalmarkedet. Derfor spør mange økono-

mer og SV om det ikke er på tide å sette et tak på hvor mye de største kan få, sånn at vi heller kanskje kan bruke noe av de pengene på sosiale tiltak og på små og mellomstore bedrifter. Vil statsministeren vurdere det?

Statsminister Erna Solberg [10:55:45]: Det er viktig å minne om at regjeringen foreslo et lavere tak enn det som ble konsekvensen av budsjettbehandlingen på Stortinget – regjeringen hadde altså et lavere tak enn det som i dag eksisterer. Det var en del av forhandlingene på Stortinget som økte det taket. Regjeringen har bedt om en fullmakt tidligere til å kunne vurdere disse tingene. Vi ønsker fortsatt å ha en fullmakt til å kunne sette det ned. Vi er enig i at det kan være et poeng i å kunne avgrense mer, men vi har hatt respekt for en ordning som vi faktisk fremforhandlet på Stortinget, med det taket som er i dag. Vi er ikke fremmed for at det er en god diskusjon om taket og avgrensningene kan være annerledes i ordningen. Vi tar gjerne diskusjoner, tror jeg, med regjeringspartiene på Stortinget rundt disse spørsmålene, også fordi taket egentlig er høyere enn det regjeringen foreslo.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:56:41]: Den diskusjonen ser vi fram til. SV vil foreslå et tak på 10 mill. kr, sånn at man får en tydelig, mer rettferdig ordning som er mer rettet inn mot de mange istedenfor de få på toppen.

Men en annen ting som ville være veldig naturlig å gjøre nå, med de sakene som har kommet fram i media knyttet til både utbytte og oppsigelser i selskaper som har fått betydelig krisestøtte, er å stille et tydelig krav til krisestøttetakerne om null oppsigelser og null utbytte. Det er jo sånn at når vanlige folk får støtte fra staten, møtes man av tøffe krav, men det ser ut til at regjeringens holdning til statlig støtte til dem på toppen av det norske samfunnet er at det da skal være stor tillit og ikke så mye krav. Vil statsministeren nå ombe- stemme seg i lys av de avsløringene som har vært, når det gjelder krav om null utbytte og null oppsigelser?

Statsminister Erna Solberg [10:57:48]: I mange av disse selskapene vil det være en situasjon hvor man har flere selskaper under én hatt, og for å redde arbeidsplasser i andre deler av selskapet vil det være naturlig å ta utbytte for å reinvestere andre steder. Dette er den fleksibiliteten som er med de selskapskonstruksjonene som er. Derfor har vi vært skeptiske til å si at vi skal ha et forbud mot utbytte, ut fra troen på at det kan bidra til at vi mister flere bedrifter og flere arbeidsplasser. Så mener jeg at vi skal mane til moderasjon hos alle disse

gruppene når det gjelder dette, og at de skjønner at de også utsetter seg selv for ganske mye negativ publisitet hvis de ikke kan forklare hvorfor de tar ut utbytte, fordi de har behov i andre deler av selskapet.

Når det gjelder oppsigelser, er det sånn at også selskaper som er i denne typen kriser, må ha muligheten til å gjøre endringer som gjør dem bærekraftige i perioden fremover, og vurderingen vil jo være: Kan vi ha den høye aktiviteten også i fremtiden som vi hadde før pandemien?

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:59:13]: Man skal aldri la en krise gå til spille, sa Churchill en gang. Under koronaepidemien har denne regjeringen brukt 4 mrd. kr på tiltak for å stimulere til grønn omstilling. Det tilsvarer puslete 2 pst. av all krisestøtte gitt til bedrifter for å hjelpe dem gjennom denne krisetiden. En rapport fra britiske Finance for Biodiversity tegner akkurat det samme bildet – Danmark og Sverige er blant de landene som skårer høyest på å bruke krisepakken til grønn omstilling, mens Norge havner langt nede på listen, i selskap med Russland og Saudi-Arabia. Dette skyldes særlig at store bevilgninger til flyselskaper og fossil industri er gjort uten å knytte pengene til krav om grønn omstilling.

EU har på sin side hatt en klar strategi om at statlige stimuleringspakker skal bidra til en fortgang i retning av en bærekraftig økonomi, og forutsetter at 30 pst. av støtten skal bidra til klimakutt. Men i motsetning til EU velger regjeringen fossil energi som en løsning på koronakrisen. I f.eks. fjerde kvartal i 2020 var investeringene sju ganger høyere i olje- og gassindustrien enn i all landbasert industri til sammen. Investeringene i fastlandsindustrien falt 16 pst. sammenliknet med 2019. Regjeringen kunne ha valgt å føre en politikk som stimulerer arbeidsplassene i energi- og leverandørindustrien ved å sørge for ny etterspørsel etter karbonlagring, elektrifisering av kysten, bygging av nullutslippsskip for hydrogen og ikke minst havvindutbygging.

Mitt spørsmål til statsministeren blir da som følger: Hvorfor vil ikke regjeringen bruke krisepakkene til grønn omstilling, i et omfang som minst tilsvarer hva Danmark, Sverige og resten av Europa nå gjør?

Statsminister Erna Solberg [11:01:13]: Det er viktig å skille mellom tiltak som i krisepakkene er kortsiktige for å opprettholde viktige deler av det norske samfunnet gjennom en krise, hvor etterspørselen etter de tjenestene forsvinner, og den langsiktige omstillingen. I de regnestykkene som f.eks. presenteres her, tas ikke de store karbonfangst- og -lagringspengene vi har lagt inn, med, for det er ordinære budsjett penger. Det ligger jo

en storsatsing på nettopp karbonfangst i statsbudsjettet for inneværende år, men det er ikke et kortsiktig kretsiltak, det er et langsiktig industribyggingstiltak. Da blir slike sammenlikninger også litt rare. Noen har valgt å putte all langsiktig utvikling for sitt næringsliv inn i krisepakken. Vi har valgt å definere krisepakkene ut fra hvor vi kortsiktig har behov for å opprettholde aktivitet, hvor vi skal jobbe videre.

Så må jeg si at det er ikke så rart når man tar med flytrafikken, at Danmark skårer bedre enn Norge, hvis utgangspunktet er at flytrafikk er negativt for miljøet. Det er bare å se på geografien. I Danmark kan man reise innenlands – de har jo også sperret grensene sine etter hvert, så det er ikke så mange andre steder å reise – uten at man trenger å ta fly. I Norge er det en del av vårt kollektivtilbud. Det er en del av vårt samfunn. Vi har derfor opprettholdt det og bidratt med mye penger slik at Avinor fungerer, bidratt til at vi kjøper flytjenester mellom byene og stedene i Norge. Vi sørger for at Nord-Norges lokaltilbud med flytrafikken fungerer. Derfor er det viktig å ta med seg geografien i diskusjonen om slike spørsmål. Jeg synes Miljøpartiet De Grønne burde la være å bruke slike rapporter, uten å tenke gjennom at Norge er annerledes. Vi gjør mye for det grønne skiftet, men vi gjør veldig mye også i det ordinære statsbudsjettet.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:03:12]: I motsetning til regjeringen er Miljøpartiet De Grønne opptatt av en reell omstilling til rask grønn vekst i de sektorene som er framtidsrettet. Vi ser nå markedet flytte penger raskt fra virksomheter med høy klimarisiko til selskaper som har posisjonert seg for den neste store, grønne innovasjonsbølgen og de neste store, grønne jobbene.

Mener statsministeren at det er klokt å vente og utsette disse store tidlige stimulansene til en grønn energisektor? Eller mener statsministeren at tiden for omstilling er nå, i lys av at f.eks. WindEurope sier at vi skal ha 450 GW havvind innen 2050? Det vi er gang med på Tampen, er 0,1. Her ligger det altså en mulighet for 300–4 000 ganger høyere utbygging enn det vi nå har signalisert at vi ønsker å gjøre.

Statsminister Erna Solberg [11:04:16]: For det første er det slik at siden vi kom inn i regjering, har vi økt Enovas budsjetter sånn at de kan bidra til stor støtte til teknologi og utvikling. I tillegg har vi Grønn plattform. De har nå delt ut penger i første runde, penger som går til innovative, nye prosjekter som bidrar til mer støtte til koblingen mellom forskning og industri. Vi har også endret Enovas hovedfokus fra energiøkonomisering til å være et klimainstrument fremover. Derfor har vi altså fått realisert mange store prosjekter. I tillegg har vi karbonfangst og -lagring, som ligger i statsbudsjettet. Det er mange av disse tingene som er med inn i dette.

Når det gjelder vindkraft, er det sann at vi er opptatt av ny flytende vindkraft. Vi jobber nå med rammebetingelsene knyttet til at det er utlyst to områder, og vi skal kunne ha nye områder for flytende vindkraft. Samtidig er det viktig å si at det skal en teknologiutvikling til, så vi ikke spiller bare på én hest i teknologiutviklingen, for da er det ikke sikkert at vi nødvendigvis får den vindindustrien som vi håper på i Norge.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Per Espen Stoknes.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:05:24]: Vi har nettopp, på høringen som var, fått både se og høre hvordan regjeringen og departementet filtrerer viktig informasjon om oljerisiko og klimarisiko. Jeg lurer på, siden statsministeren sitter så tett på: Har den norske sentralforvaltningen en form for oljevirus på hjernen, som på bakgrunn av langvarig oljefeber nå har svekket vår kognitive omstillingsevne, tilsvarende syndromet «long covid», slik at vi ikke lenger tar de spennende, kreative, rene og lønnsomme grepene som skal til for å være klar for 2030-tallet?

Statsminister Erna Solberg [11:06:06]: Siden spørsmålet om informasjonen til Stortinget gjaldt under den forrige regjeringen, har ikke jeg kunnskap om den biten. Dette har den daværende olje- og energiministeren svart på i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Jeg har ingen opplevelse av at vi har noe «oljevirus» i embetsverket, men vi har gode diskusjoner om norsk konkurransekraft fremover – sammenhenger mellom hva vi gjør for å videreutvikle leverandørindustrien mot ny industri. Vi jobber med veikartet for hydrogen, den store, nye stortingsmeldingen som skal komme om norske energiresurser, forvaltningen av havområdene og hele den biten – som vi altså ser på.

Det eneste viruset jeg opplever at sentralforvaltningen har på hjernen for øyeblikket, er det vi alle har på hjernen, nemlig covid-19 og hvordan vi skal komme ut av koronasituasjonen. Og veien ut av den er at vi skal bli grønnere, smartere og mer innovative i det norske samfunnet. Det har vi også lagt opp til med de tiltakene vi har.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Sverre Myrli (A) [11:07:25]: Forrige onsdag var samferdselsministeren i den muntlige spørretimen. Da ble det en diskusjon om ferjer og ferjepriser. I uka som er gått, er det fremmet så mange forslag om ferjer at nå er det vel bare forslag om gratis kaffe og svele om bord som mangler.

Men det er forståelig at ferje engasjerer – ferjetilbud og ferjepriser. Til forrige spørre sa statsministeren at det bare var å se på geografien. Det tror jeg vi kan si når det gjelder ferjer også, for Norges lange kyst og mange fjorder gjør veldig mange helt avhengige av et godt ferjetilbud til akseptable priser. Ja, ferja er selve livsnerven. Men ferjene er blitt veldig dyre. Ferjeprisene har økt voldsomt de siste årene.

La meg nevne et eksempel for statsministeren: ferjesambandet over Tysfjorden, altså E6 over Tysfjorden. Det er ett ferjesamband på E6, eller det er ett igjen, får vi kanskje si, så det er et svært viktig ferjesamband, Bognes–Skarberget. Der var ferjeprisen for bil og fører i 2013 95 kr, i dag er den 190 kr. Fra 2013 til i dag, under denne regjeringen, er altså ferjeprisen på det sambandet doblet. Jeg regner med at statsministeren nå finner fram talepunkter som hun har med seg, om at hun skal skylde på rød-grønne fylkespolitikere. Men det kan statsministeren la bli, for dette er et riksvegferjesamband. Dette er E6, og her har staten og regjeringen det hele og fulle ansvaret – både for rutetilbudet og for prisen.

Spørsmålet er rett og slett: Hvorfor øker denne regjeringen ferjeprisene så voldsomt?

Statsminister Erna Solberg [11:09:26]: For det første er ferjene en utrolig viktig del av transportveiene i Norge, og det er en spennende diskusjon om hvilken rolle ferjene skal ha – om det skal være som en vei, eller om vi fortsatt skal betale for å ta ferjen. Det er mange partier som har foreslått gratis ferje i opposisjon, og som ikke har levert når de har sittet i posisjon over tid.

Jeg er fra Hordaland, og vi har mange ferjesamband. Jeg er veldig for at ferjeprisene skal være lave, men jeg vet også at enhver prioritering vi må gjøre, vil gå ut over noe annet. Derfor synes jeg at denne diskusjonen først og fremst henger sammen med diskusjoner vi gjør i statsbudsjettet, og hva vi prioriterer – om vi prioriterer flere avganger, f.eks., eller om vi prioriterer andre endringer.

En av de store endringene som er gjort mot høyere kostnader, er AutoPASS-innføringen. Den har gjort det enklere og billigere, ja, faktisk gratis for passasjerer å ta ferjen, mens bilen er blitt skatteobjektet. I utgangspunktet er det altså en nøytral ordning, der bilen betaler mer, mens alle passasjerene man har med, ikke betaler. Jeg møtte noen pensjonister på ferjestrekningen Horten–Moss for noen år siden som fortalte meg at de nå hadde innført at de parkerte bilen i Horten, så tok de gratis ferje over og hadde pensjonisttreff i kantinen på båten til Moss. Det var en fin opplevelse for dem å være ute.

Jeg skjønner at dette er dyrt for pendlere, men jeg er opptatt av at disse løsningene bør vi finne når vi

behandler statsbudsjettet. Også på riksveier vil det være noen områder der det er blitt større frekvens, f.eks. flere nattferjer, og noen steder hvor det har blitt dyrere fordi man har valgt å prioritere bedre tilbud fremfor å prioritere å senke prisene.

Generelt har vi økt støtten til riksferjer på riksveiene med 1,6 mrd. kr i 2021-budsjettet, og vi har økt støtten til fylkeskommunene gjennom tildelinger i fylkeskommunens økonomi, basert på nøkler knyttet til ferjesamband.

Sverre Myrli (A) [11:11:36]: Jeg synes verken samferdselsministeren forrige onsdag eller statsministeren nå viser veldig stor vilje til å gjøre noe med ferjeprisene. Arbeiderpartiets forslag er at vi halverer ferjeprisene, at vi starter med det og gjør det nå neste periode – både riksvegferjesamband og fylkesvegferjesamband. Det er fullt mulig å få til.

Statsministeren prater om at rutetilbudet er økt. På det nevnte sambandet – E6 over Tysfjorden, Bognes–Skarberget – er ikke rutetilbudet økt, det er det samme rutetilbudet. Det er ikke nye ferjer, det er de samme dieselferjene som bestandig har gått. Men prisen er altså doblet under denne regjeringen for bil og fører, og det er fortsatt sånn at de fleste kjører bilen alene, selv om det har blitt prisendring for passasjerer. Det er bra, men der det er bil og fører, er prisene doblet.

Er det ingen vilje hos regjeringen til å gjøre noe med dette?

Statsminister Erna Solberg [11:12:36]: Jo, og det har vi gjort – vi har gjort det i statsbudsjettet, på fylkesveiene, hvor vi har lagt inn mer penger. Vi har gjort det i forbindelse med tidligere endringer, hvor vi har lagt inn mer penger til fylkeskommunene knyttet til dette. Vi har begrunnet økningen i frie inntekter med nettopp disse utfordringene. Vi har brukt en enorm sum. Vi har brukt over 1,5 mrd. kr bare på å subsidiere utskiftningen til lavutslippsferjer på de ferjesambandene som nå har fått det, så staten har tatt en stor del av regningen knyttet til det.

Så er det mange gode formål, og ferjer er et av dem. Arbeiderpartiet har et forslag for neste periode. Det er greit, men da må de vise det i budsjetter og alternative budsjetter hele neste periode, hvordan de legger det inn, for det lå ikke penger i det alternative statsbudsjettet. Arbeiderpartiet viste ikke om dette skulle komme istedenfor andre veier, istedenfor sykehusplasser eller istedenfor penger til kommuneøkonomien. Disse prioriteringene må vi alle stå i – hver for seg er alle ting fint, summen vet vi kan bli belastende.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Sverre Myrli.

Sverre Myrli (A) [11:13:48]: Ja, selvsagt må pengene komme i statsbudsjettet – det skulle bare mangle, det er ingen annen måte å løse det på. Det som gjelder riksvegferjene, må prioriteres over Statens vegvesens budsjett, og fylkeskommunene må settes i stand til å være med på å halvere takstene. Men det er staten som må bidra økonomisk. Problemet er at denne regjeringen har endret inntektssystemet til fylkeskommunene våre, noe som gjør at ferjefylkene taper stort. Bare Nordland fylkeskommune har tapt flere hundre millioner på den omleggingen som regjeringen har gjort.

Så må jeg si at jeg synes det er merkelig at regjeringen argumenterer med at fordi vi tar i bruk ny teknologi og nye ferjer – og det er veldig bra at det gjøres – skal prisene økes. Vi tar i bruk ny teknologi på jernbanen, men vi øker jo ikke togbillettene av den grunn. Her i byen og mange andre steder går det busser med ny teknologi og nye drivstoffformer, men vi øker jo ikke bussbilletten av den grunn. Men regjeringen synes altså det er rimelig at de som er avhengig av ferje, skal få økte ferjepriser når vi tar i bruk ny teknologi.

Statsminister Erna Solberg [11:14:54]: Nei, men vi har omfordelt, og det er det som er viktig. Når barn og passasjerer i bilen går gratis, har man lagt det på bilen som en helhet. Man har altså gjort en omlegging. Det betyr at noen betaler mer, andre betaler ikke i det hele tatt. Det er der Travel Pass-biten kommer inn. Så har vi i staten bidratt til å holde ferjeprisene lave ved å bidra med mer penger til riksveiene, og vi har bidratt med mer penger til fylkeskommunene. Jeg må jo få lov til å si, selv om man sier at man ikke skal peke på fylkeskommunene, at når fylkeskommunene har mye penger på bok, når de har driftsresultat som har vært gode, som en del av fylkeskommunene har hatt – ikke alle har hatt det, men en del av dem har hatt ganske gode resultat – er det litt rart at de da velger å øke prisene og heller spare penger, istedenfor å sette ned prisene. Det har skjedd i Nordland, og i Nordland har Arbeiderpartiet stemt mot forslag fra bl.a. Høyre om å sette ned ferjeprisene.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [11:15:54]: Der var statsministeren på talepunktene sine likevel. Jeg synes det er et uverdig spill, det regjeringen nå driver med, å skylde på rødgrønne fylkespolitikere. Det passer sikkert på seminarer i Unge Høyre, men det passer ikke i stortingssalen og i en seriøs politisk debatt. Arbeiderpartiet vil halvere ferjeprisene. Høyre ønsker tydeligvis ikke å gjøre noe med det.

Fylkeskommunene våre strever med å oppnå de kravene til resultat som regjeringen og Kommunalde-

partementet ber dem om, og dette vet statsministeren, som til og med har vært kommunalminister. Hvis jeg ikke tar feil, ber Kommunaldepartementet fylkeskommunene om å ha 4 pst. resultat. Meg bekjent sliter alle ferjefylkene våre med å oppnå de anbefalingene regjeringen har til fylkeskommunene. Alle ser jo at det er umulig å få til en halvering av ferjeprisene også på fylkesvegferjene hvis fylkeskommunene skal ta dette alene. Staten må bidra.

Vil regjeringen strekke ut en hånd til fylkeskommunene og til dem som er avhengig av ferje, for å finne en løsning slik at ferjeprisene kan gå ned?

Statsminister Erna Solberg [11:17:07]: Hvis vi hadde blitt enige om at Arbeiderpartiets fylkespolitikere tok ansvar for sine egne handlinger og ikke skyldte på staten, ville det kanskje vært unaturlig å ha en debatt, for vi pekte på at de kanskje kunne ha gjort noe annet, og at det har vært andre forslag i deres egen fylkeskommune. Jeg står i mange debatter, og jeg opplever at Arbeiderpartiets fylkespolitikere eller lokalpolitikere gjerne retter pekefingeren andre steder enn på seg selv når de har utfordringer som det har vært alternative løsninger på internt. Så hvis Myrli kan si at det er en verdig form for debatt også for lokalpolitikere i sitt eget parti, sier jeg vær så god og takk, jeg skal gjerne bidra til det, hvis jeg ser den samme holdningen fra Arbeiderpartiet rundt omkring. Det blir en spennende debatt frem til valget i så fall.

Vi har økt rammetilskuddet med 100 mill. kr til lav- og nullutslippsferjer til fylkeskommunene. I år har vi økt med ytterligere 100 mill. kr. Dette er varige inntektsøkninger som er lagt inn i fylkeskommunenes budsjetter, det betyr hvert eneste år. Vi har gitt mer penger til fylkesveier. En av de største utfordringene for fylkeskommunene er at de med overføringen arvet et voldsomt etterslep på fylkesveiene sine, og vi har prioritert å gi mer penger til at fylkeskommunene kan gjøre noe også med etterslepet på fylkesveier.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:18:38]: Vi i Senterpartiet har i flere runder fremmet forslag for å få ned ferjeprisene, og har også lagt inn penger i alternativt budsjett og blitt nedstemt på det. For litt siden kom et nytt norsk offentlig utvalg ledet av Victor Norman med flere forslag i ferjepolitikken. Et av de forslagene var at man burde vurdere gratis ferjer på alle samband med under 100 000 passasjerer. Det vil si til øyer som ikke har vei, små lokalsamfunn som er helt avhengige av den lokale ferjen, der transportkostnadene er spesielt høye, og de er avhengige av å få det til å fungere.

Når man skal endre på ting og gjøre ting bedre, må man jo begynne i en ende, og da er spørsmålet mitt til statsministeren: Synes statsministeren at forslaget fra Victor Norman om å gjøre ferjer gratis når det er under 100 000 passasjerer, er et godt forslag?

Statsminister Erna Solberg [11:19:37]: Vi har ikke tatt stilling til alle forslagene, men vi har jo nedsatt disse utvalgene, både det Brandtzæg har ledet, og det Norman har ledet, for å se på hvordan vi kan få vridninger i distriktspolitikken som bidrar til at vi treffer det som er viktigst, det som gjør at vi får mer sysselsetting, mer aktivitet og flere som ønsker å bosette seg der fremover. Det betyr at vi avviser heller ikke forslag av den typen, men vi har dem til bearbeidelse fremover for å se på om det er det riktige, om det å sette grensen ved 100 000 og gi mer støtte til den typen transport, er det riktige, og da må det veies mot alle andre ting.

Så har jeg lyst til å si at Senterpartiet har en historie med at de har vært for lave priser på ferjer, men de har også en historie med at de ikke fikk til så mye da de satt i regjering. Jeg vil gi dem honnør for at de var omtrent det eneste partiet som hadde penger til dette i alternativt statsbudsjett. Men det var 200 mill. kr – og så brukte de 29 mrd. kr mer enn resten av oss brukte til dette. Det var en relativt liten prioritering på et ganske stort overbudsbudsjett.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:20:40]: Noe av det vi i Senterpartiet har vært opptatt av, er at når man skal gjennomføre en klimaomstilling, bør staten ta regningen. Vi har jo da lagt inn penger – år etter år – på at når man nå skal ha ferjer som har tilnærmet null utslipp, så skal man ikke overlate de kostnadene til dem som er avhengige av å ta ferje i hverdagen. Vi ser hva som skjer når man overlater kostnadene til dem: Da blir det opprør, uro og masse bråk.

Nå har regjeringen kommet med en klimamelding der man skal følge samme oppskrift, ved at man bare skal øke CO₂-avgiften til 2 000 kr, flatt, og det vil ramme mange av de samme folkene som er avhengige av ferje, og som har høye transportkostnader. Oppskriften har vi nå sett, når staten ikke er villig til å ta regningen og bare skyver den over på enkeltpersonene.

Mener statsministeren at det har vært en god oppskrift, når en ser all den uroen som har vært rundt ferjepolitikken, at man da bare skal gjennomføre en flat økning av CO₂-avgiften på 2 000 kr, uavhengig av hvordan lokalsamfunn og enkeltpersoner rammes?

Statsminister Erna Solberg [11:21:43]: Fordelen med at vi har nullutslippsferjer, er jo at de ikke har CO₂-utslipp og derfor ikke får økning i avgiften, som i praksis betyr at driften av disse ferjene blir billigere enn det alternativet ville vært hvis vi hadde fortsatt å ha det. Vi har gitt mye støtte, som jeg sa, jeg tror tallet er nesten 1,7 mrd. kr, til overgangen til lavutslippsferjer i fylkene. Vi har sagt at alle nye anbud skal være på det nivået. Det betyr i praksis at de ikke kommer til å betale CO₂-avgift på ferjebiten.

Så er det viktig at vi også jobber med ladeinfrastrukturutviklingen fremover og sørger for at vi har nok ladere til at folk kjøper elbiler, og at vi jobber med hydrogenstrategien for å sørge for at tungtransporten kan komme over på andre transportmidler. Det betyr i praksis at CO₂-avgiften ikke kommer til å merkes, fordi CO₂-utslippene er håndtert.

Så har jeg registrert at Senterpartiet også har en intern debatt om de skal forlate prinsippet om «forurenser betaler», som har vært grunnleggende. Jeg gleder meg til å se resultatet av debatten i Senterpartiet.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:22:53]: Det er ingen uro i Senterpartiet rundt en fornuftig avgiftspolitik, men det er stor uro i Senterpartiet rundt den avgiftspolitikken som Høyre og statsminister Erna Solberg legger opp til, der man skal øke avgiftene like mye for olje- og gassnæringen, som er en av verdens mest lønnsomme næringer, som for kystfiskeren, som har en helt annen lønnsomhet. Det rammer helt feil, og det setter hele klimapolitikken i vanry. Det er også stor uro over den typen politikk som vil forby folk som har en eldre bil, å kjøre i visse deler av landet, fordi man kanskje ikke har hatt råd til å kjøpe seg ny bil. Det gjør det også vanskeligere for håndverkere.

Statsministeren prøver å komme seg unna hovedspørsmålet her, for poenget med mitt spørsmål er at den klimaomstillingen vi har hatt når det gjelder hurtigbåter og ferje, har gjort at prisene på ferjebilletter har gått opp. Det blir uro og bråk når man overlater klimaregningen til enkeltpersoner som i utgangspunktet ikke har så god råd. Skal vi klare å omstille Norge, kan det ikke bli sånn at de som er fattigst, og de som bor ytterst, er de som får den største regningen. Eller synes statsministeren at det er helt greit, slik hun legger opp til i klimameldingen?

Statsminister Erna Solberg [11:23:59]: Vi har en god gjennomgang med fylkeskommunene av hva kostnadene knyttet til klimainvesteringene utgjør, med tanke på kostnadene ved ferje- og båttransport. De

foreløpige regnestykkene vi hadde, viste at det egentlig var innekket med de pengene som ble gitt. Det var mye lavere. Det er egentlig Travel Pass-omleggingen som er den store omleggingsfaktoren her, men selvfølgelig også at man ønsker flere avganger mange steder. Flere avganger med færre passasjerer gir et bedre tilbud, men koster også mer penger. Det har vært blant de tingene som gjør at man har fått høyere priser.

Vi er veldig obs på akkurat det, at vi skal bidra med penger til fylkeskommunene for kostnadene knyttet til klimaomstillingen. Det gjør vi for nesten alle andre sektorer også. Vi kompenserer på andre måter. Men det å ta vekk stimulansen, en høyere CO₂-avgift, vil bety at man ikke får til teknologiskiftet. Det er så mye spennende som skjer i norsk næringsliv knyttet til teknologiskiftet at jeg tror vi kan nå målet, men da må vi ikke bakke ut med tanke på fremtidshorisonten til dem som skal gjøre investeringene.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:25:18]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Åshild Bruun-Gundersen til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Kari Kjønås Kjos.

Spørsmål 8, fra representanten Liv Signe Navarsete til distrikts- og digitaliseringsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 10, fra representanten Ingalill Olsen til samferdselsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 12, fra representanten Kari Henriksen til kultur- og likestillingsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 13, fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til klima- og miljøministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 1

Geir Pollestad (Sp) [11:25:42]: «Lensmann Egil Netland ved Sirdal lensmannskontor uttalte i Dalane Tidende den 26. januar: «For Sirdal og de små kontorene må vi innse at det ikke har blitt bedre. Det har blitt en sterk reduksjon og beredskapen for de som bor i bygda her har blitt betydelig svekket [...] De siste årene har jeg

stort sett vært alene som politi. [...] Folk og spesielt eldre er ikke trygge når det blir slik som nå».

Er statsråden tilfreds med beredskapen og tilstedeværelsen til politiet i Sirdal og andre tettsteder utenfor de store byene?»

Statsråd Monica Mæland [11:26:25]: Alle de tolv politidistriktene har ulik geografi og mønstre av befolknings tetthet. Politiet må hele tiden disponere ressursene på en mest mulig hensiktsmessig måte og ut fra lokale behov. Det er politimestrene som skal fordele ressursene internt. De har best kompetanse til det, og det mener jeg at verken politikere, departement eller politidirektorat skal fordele. Det vi skal gjøre, er å sette mål og kreve resultater.

Siden 2015 er det blitt stilt nasjonale krav til politiets responstid. Det å stille krav har vært viktig for å sikre økt oppmerksomhet om politiets responstider fra både politiets ledelse nasjonalt og i politidistriktene. Politiets responstidsresultater i andre tertial 2020 viste at politiet for første gang innfrir de nasjonale kravene for alle tre tettsteds kategorier over en periode på fire måneder.

Politidirektoratet setter responstidskrav til politidistriktene. Så er jeg kjent med at Sør-Vest politidistrikt innfrir kravet satt til den minste tettsteds kategorien, men ikke for de to andre kategoriene. Det jobber politiet systematisk med å forbedre, for responstidskravene skal innfris i alle de tre områdene. Krav og resultater for Sør-Vest politidistrikt følges opp i styringsdialogen mellom Politidirektoratet og distriktet. Sør-Vest politidistrikt har i årets budsjett for øvrig fått en reell vekst på 4,7 pst.

Jeg har tillit til at politidistriktet vurderer og prioriterer oppdrag, slik at hendelser blir løst på en mest mulig hensiktsmessig og ressurseffektiv måte. Jeg er også glad for å kunne konstatere at politiets innbyggerundersøkelse viser at befolkningens trygghetsfølelse og tilliten til politiet har økt de siste årene.

Som en følge av politireformen har alle politidistriktene fått på plass mer robuste operasjonssentraler som i større grad kan styre ressursene ut fra kunnskap om hvor kriminalitet skjer. Det medfører at politiet kan innrette sitt arbeid på en bedre måte. Så er det delte meninger om politireformen, slik representantene har redegjort for.

En annen representant, Arne Johannessen, tidligere leder for Politiets Fellesforbund, som nå jobber som driftsenhetsleder i Vest politidistrikt, sier i et leserinnlegg at 2020 var «best ever» for lokalt politi. Han peker bl.a. på nye politistillinger, nye biler, bedre beredskap og større operasjonssentraler, som i sum betyr bedre tjenester til innbyggerne.

Geir Pollestad (Sp) [11:29:06]: Vinterferien står for døra, og påsken kjem om ein dryg månad. I år er det mange nordmenn som sannsynlegvis kjem til å dra på hytter over heile landet. Sirdal er ein av desse hyttekommunane der talet på personar som oppheld seg i kommunen, går opp med fleire tusen. Det er jo sånn at omtrent heile Rogaland reiser til Sirdal i feriane, med unntak av helseministeren, som me har fått med oss gjennom media liker seg best på Stavtjørn, og det er heilt fint. Men me ser at lensmannen i Sirdal melder om rekordlåg bemanning på det lokale lensmannskontoret. Det same gjeld i mange av dei andre hyttekommunane over heile landet. Då er spørsmålet: Er statsråden trygg på at me har den beredskapen, at me har den bemanninga i vinterferien og påskeferien i desse kommunane som gjer at ein er i stand til å handtera ein uønskt situasjon, viss han skulle oppstå?

Statsråd Monica Mæland [11:30:04]: En del av de spørsmålene jeg får i Stortingets spørretime, forteller meg at det kan være mye å lære ved å reise ut til politiet og høre hvordan de jobber. Det er f.eks. noen som tror at kontoradressen forteller noe om beredskapen, at det er kontoret som rykker ut når noe skjer. Det skjer jo ikke så veldig ofte. Det er operasjonssentralen som får melding, så melder man til nærmeste patrulje, og så rykker nærmeste patrulje ut. Det var et generelt svar.

Det spesielle svaret er at jeg vil anbefale representanten å ta seg en tur til Sirdal, i påsken f.eks., for det jeg er helt sikker på, er at politimesteren i politidistriktet bemanner opp når det er ekstra mye folk i den delen av sitt distrikt. Det er det som er hele hensikten, at man har robuste, gode fellesenheter, operasjonssentraler, men at man kan forflytte mannskapene, avhengig av der det er mennesker, og når det skjer noe spesielt. Det er derfor vi har en annen type beredskap på natten i helgen enn vi har f.eks. en tirsdag formiddag. Det er hele hensikten, og jeg har full tillit til at politimesteren gjør vurderinger basert på de utfordringene som er i distriktet.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Geir Pollestad (Sp) [11:31:10]: Eg må seia eg synest det er noko usympatisk og eit teikn på at regjeringa kanskje har sete litt lenge, når ein opplever at statsrådar kjem til Stortinget og belærer om at det ikkje er kontoret, men bilar og folk som rykkjer ut. Sjølv sagt veit me det på Stortinget. Det er òg tenkjande individ som bemannar dette huset.

Men politiets responstid er viktig for folk, og litt av poenget er at når ein ringjer politiet, når ein treng politiet, så kjem dei. Og det er jo sånn at responstida har

auka, særleg på små og mellomstore stader, sidan 2016. Faktisk har responstida auka i ni av tolv politidistrikt. Er dette ei utvikling som statsråden er fornøgd med?

Statsråd Monica Mæland [11:32:01]: For det første må jeg bare beklage, det var ikke på noen måte meningen å være belærende, og jeg har ikke vært lenge nok i Justisdepartementet til på noen måte å være det heller, men når jeg har fått opptil flere spørsmål i dag som er knyttet til kontoradresse sett hen til responstid og beredskap, må jeg jo stille meg spørsmålet om man tror det er fra kontoradressen man rykker ut. Det var grunnlaget for min refleksjon tidligere. Jeg har stor respekt for stortingsrepresentanters kunnskap og evne.

Det jeg er veldig fornøyd med, er at denne regjeringen innførte krav til responstid. Tidligere visste man jo ikke. Det er veldig viktig med kunnskap, det er viktig å sette mål, og de målene forventer vi at politiet skal nå. Nå, i andre tertial, når man altså for første gang nasjonalt kravet for de tre tettstedskategoriene. Det er veldig bra. Så er man ikke ferdig, vi må innfri disse kravene lokalt for alle tre kategoriene. Det følges opp av politiet, og det følges opp i styringsdialogen med politiet, av Politidirektoratet, som jeg skjønner at representanten for øvrig skal legge ned.

Spørsmål 2

Sandra Borch (Sp) [11:33:21]: «I politiets innbyggerundersøkelse viser tall på landsbasis at tilliten i små kommuner fra 2015 til 2020 har gått ned fra 78 til 76 prosent, mens tilliten i store kommuner har økt fra 80 til 83 prosent i løpet av samme periode. I mellomtiden har det forsvunnet 120 lensmannskontor og politistasjoner.

Hva mener statsråden om at tilliten blir lavere jo lengre folk bor fra politistasjoner og lensmannskontor?»

Statsråd Monica Mæland [11:33:56]: Politiets innbyggerundersøkelse for 2020 viser at folks tillit til politiet øker over hele landet. 82 pst. svarer at de har ganske høy eller svært høy tillit til politiet. Det er den beste tilitsmålingen siden man startet politireformen, og framgangen er på tre prosentpoeng fra 2019. Samtidig svarer 94 pst. at de føler seg ganske trygge eller meget trygge. Det er også en veldig gledelig tilbakemelding.

Tallene som viser at innbyggernes tillit til politiet er høyere i 2020 enn ved inngangen til politireformen i 2015, kan tyde på at innbyggerne ser positive effekter av politireformen.

En ny kapasitetsundersøkelse på politioperativt område fra Politidirektoratet viser at det går i riktig ret-

ning. Av undersøkelsen framgår det at politiet har kapasitet til også å prioritere mindre akutte hendelser. Den viser at selv om det har blitt færre lensmannskontor, rykker politiet ut på oppdrag også der det bor få folk. Det er ikke slik at politiet prioriterer byene framfor bygdene. Kapasitetsundersøkelsen viser at politiet bruker like mye tid på oppdrag i bygd og i by.

Undersøkelsen viser også at politipatruljene bruker mye tid på forebygging. At patruljene jobber med forebygging, er viktig. Jo mer tid politiet har til dette, jo mer kriminalitet kan man forhindre skjer. Politiets utvikling er positiv sett i lys av den krevende situasjonen vi står i, særlig nå under en pandemi.

Selv om opplevelsen kan variere fra distrikt til distrikt, viser innbyggerundersøkelsen og kapasitetsundersøkelsen at politiet i stadig sterkere grad er til stede for publikum.

Jeg har registrert at innbyggerne i noen mindre kommuner har noe lavere tillit til politiet enn innbyggerne i de største kommunene. Men jeg er fornøyd med at politiet i samtlige kategorier kommuner, både små, mellomstore og store, skårer høyere på tillit i 2020 enn i 2019.

Det er riktig at vi ved veis ende av politireformen har noen forbedringspunkter. Vi jobber kontinuerlig med å videreutvikle politiet.

Men det som er virkelig bekymringsfullt, er at noen jobber med å reversere det arbeidet som nå er gjort med politireformen, i troen på at flere lensmannskontor og kontoradresser skal gjøre jobben. Slik er det ikke.

Sandra Borch (Sp) [11:36:14]: I går ble innstillingen fra justiskomiteen om politimeldingen avgitt. Her står Senterpartiet bak et forslag som ber regjeringen stanse all den pågående eller foreslåtte sentraliseringen i politidistriktene, herunder reduksjon av antall geografiske driftsenheter, sammenslåing av lensmannskontorer og politistasjoner, sentralisering av sivil rettspleie, namsmann og tjenestekontor, i påvente av evalueringen av politireformen. Men det ser ikke ut til at regjeringens partiene med støttehjulpartiet Fremskrittspartiet vil gi sin tilslutning til dette forslaget, og det går ikke an å tolke det på noen annen måte enn at regjeringen på langt nær er ferdig med sin sentralisering av politiet.

Hvorfor ønsker ikke statsråden å gi ro rundt den omfattende og mye utskjelte politireformen som allerede er innført?

Statsråd Monica Mæland [11:37:11]: Det er jo nettopp ro til å gjennomføre vi har gitt, og vi skal evaluere. Problemet nå er at hvis det blir et rød-grønt flertall til høsten, skal politiet bruke de neste årene på å reversere en prosess som har gitt bedre kvalitet, og som har gitt bedre tjenester.

Det pågår ingen sentraliseringsprosesser i politiet. Men jeg tror nok at representanten fra Senterpartiet også må bestemme seg for om man vil være politimester og politidirektør de neste årene, eller om man vil være stortingspolitiker. For det er slik at med Senterpartiets forslag politiserer man politifaglige spørsmål, det være seg budsjett, det være seg innretning av geografiske enheter, det være seg kontoradresser, det være seg til og med innretning på fellesenheter. Jeg vet ikke om representanten synes at man skal politisere analyseavdelinger, etterforskningsavdelinger, tekniske laboratorier og den type ting, politiordre. Jeg er helt uenig i det veivalget. Jeg mener at politimestre og politidirektør skal gjøre de politifaglige vurderingene, ikke vi her i denne salen.

Sandra Borch (Sp) [11:38:16]: Men beredskap er noe av det viktigste politiske ansvaret vi som politikere har, og det skulle være bare med rette at vi engasjerer oss i den debatten.

Jeg sto her i forrige uke og stilte statsråden mange av de samme spørsmålene. Statsråden svarer overhodet ikke på det jeg spør om. Regjeringen vil altså ikke svare på om det legges opp til nye sentraliseringsprosesser i politiet i Troms. Politimesteren har allerede varslet at man skal sentralisere namsfogden til Tromsø, at man også skal sentralisere seksjon for sivil rettspleie til Tromsø, og at tjenestekontorfunksjonen skal samles i en felles enhet i Tromsø.

Dette er ikke ro rundt politireformen, dette er begynnelsen på en massiv sentralisering av politiet. Så mitt spørsmål er: Vil justisministeren sikre at politimesteren i Troms nå stanser alle de pågående omorganiseringssprosessene?

Statsråd Monica Mæland [11:39:19]: Jeg svarte, og jeg svarte slik jeg gjør nå: Jeg vil at politimestre skal få lov til å være ledere og få gjøre jobben sin – i motsetning til representanten. Jeg svarte også at GDE-ene, de geografiske driftsenhetene, ikke flytter et eneste menneske. Det er ikke sentralisering, selv om Senterpartiet sier det på inn- og utpust. Det flytter ikke et menneske, det endrer ikke en kontoradresse. Men jeg skjønner jo at politimestrene, som jeg for øvrig skal møte i morgen, nå må forberede seg på at Senterpartiet i denne sal vil bestemme innretning i hvert enkelt distrikt. Innretning på GDE-ene er forskjellig i hvert eneste distrikt, uavhengig av innbyggertall. Det handler om å sette seg inn i og ha kunnskap om det man faktisk spør om. Det er ikke sentralisering å endre GDE-ene, men det er en lederoppgave å gjøre det hvis man mener at det gir bedre politifaglige tjenester til innbyggerne – også i Troms. Så jeg svarer, men man må også være villig til å lytte.

Så får vi se hva som blir enden på politimester-oppgavene framover. Jeg er veldig bekymret. En områdegjennomgang viser at vi har for lite tillit og for mye detaljstyring.

Spørsmål 3

Heidi Greni (Sp) [11:40:37]: «I avisa Fjell-Ljom kunne vi lese om en gutt på 11 år som har et stort engasjement for politiet. Han sier: «Etter min mening burde vi hatt et lensmannskontor i Holtålen, for jeg frykter utrykningstiden blir altfor lang dersom politiet skal rykke ut til Holtålen fra for eksempel Oppdal eller Trondheim.»

Er statsråden enig i 11-åringens beskrivelse av at politibetjenter som holder til lokalt i kommunen de tjenestegjør i, har et bedre oversiktsbilde og bidrar til bedre beredskap på stedet enn tilreisende politi?»

Statsråd Monica Mæland [11:41:14]: Befolkningens trygghet er det overordnede målet for alt politiet gjør. Vi skal ha et lokalt tilstedeværende politi i hele landet, og det har vi. Men trygghet handler ikke bare om et bygg med et lensmannsskilt på og politifolk som er tilsatt på et lensmannskontor. Det handler om at politiet faktisk kommer når innbyggerne har behov for det. Holtålen var åpen 10 timer i uken. Kriminalitet skjer 168 timer i uken. Og det er altså ikke sånn at politiet først og fremst rykker ut fra et kontor; det er en patrulje som tilkalles når noe skjer.

Kapasitetsundersøkelsen som er gjennomført, og som nylig er lagt fram, viser at selv om det er blitt færre lensmannskontor, rykker politiet ut på oppdrag der det bor folk. Undersøkelsen påpeker at politiet bruker like mye tid på oppdrag i bygd som i by, og at politiet har kapasitet til også å prioritere mindre akutte hendelser.

Siden 2015 har vi stilt krav til politiets responstid ut fra tre tettsteds kategorier. Resultatene for andre tertial 2020 viser at politiet innfrir kravene som stilles. Ved å stille krav til responstid sikrer vi også økt oppmerksomhet i politiets ledelse nasjonalt og i politidistriktet om politiets responstider. Det har gitt resultater.

Så vil det også være oppgaver og tjenester som krever tilstedeværelse på andre måter enn ved fysisk tilstedeværelse. Politikontakter i hver kommune er et slikt viktig tiltak.

Et annet tiltak er satsingen på nettpatruljer. Barn og unge er aktive brukere av digitale plattformer og kommunikasjonskanaler. Kriminalitet begått mot barn og unge på nett er alvorlig kriminalitet som skal forebygges, avdekkes og straffefølges. Politiet må derfor være til stede og kommunisere med barn og unge der de er, på nett og i sosiale medier.

Jeg mener ikke at alt er perfekt. Vi skal hele tiden vurdere om ressursene er fordelt riktig, men jeg har lyst til å understreke at det er en politimester som kjenner sitt distrikts behov best, og som må foreta den vurderingen. Departementet har bedt Politidirektoratet om å sikre at de geografiske driftsenhetene i politidistriktene styrkes nå i 2021.

Heidi Greni (Sp) [11:43:27]: Jens Olav Magnussen, som denne 11-åringen heter, sier i intervjuet:

«Selv om jeg er kun 11 år, håper jeg å bli tatt på alvor».

Jeg føler ikke at statsråden nå tar denne 11-åringen på alvor. Han er en samfunnsengasjert gutt som har vært interessert i politiet i lang tid, som følger med i media og sier han vurderer å ta politiutdanning når han blir voksen. Han påpeker at utrykningstiden nå har blitt opptil to timer til folk i Holtålen. Han sier det er flaut at brannvesenet må ta oppgaven mens de venter på politiet. I tillegg påpeker han at folk som bor på bygda, bør få like gode tjenester som byfolket. Og nå har jo folk i dette området mistet pass, mistet det med å få våpentillatelse – samme hva en skal få utført, er det da to timer å kjøre én vei til Trondheim. Det går en hel dag.

Folk på bygda bør få like gode tjenester som byfolket. Er statsråden enig med Jens Olav i det?

Statsråd Monica Mæland [11:44:34]: Ja, det er helt uproblematisk, og jeg mener altså at jeg tar det på alvor. Jeg gir 11-åringen et svar. Det er et svar som representanten ikke liker, men det er et svar. Jeg vet ikke om 11-åringen vet at det lensmannskontoret han viser til, var åpent 10 timer i uken, og jeg vet ikke om han vet at kriminalitet skjer 168 timer i uken. Jeg vet det, og derfor svarer jeg som sant er.

Politiet skal være i bygd og i by, skal være for alle, og det at vi har innført responstid, er veldig viktig. Den responstiden skal selvfølgelig politiet nå, men det er politimesteren som skal fordele ressursene slik man mener det gjøres best, for både å forebygge, avdekke og straffefølge kriminalitet.

Heidi Greni (Sp) [11:45:16]: Jo, jeg tror Jens Olav vet det, han er genuint interessert i politiet. Men det statsråden kanskje ikke vet, er at selv om intensjonen var at en skulle styrke gjenværende lensmannskontor – vi har ikke et lensmannskontor som var oppe 10 timer i uken, og vi hadde et lensmannskontor på Røros med full åpningstid. Det vi har opplevd, er at vi nå har et lensmannskontor som er nedlagt, og vi har et lensmannskontor som er åpent annenhver dag, med sterkt redusert åpningstid. Og det lensmannskontoret leverer nå ikke de tjenestene som folk i området trenger, fordi det er sentralisert til Trondheim.

Det er realiteten i dette. Samlet sett er det redusert med flere stillinger i Holtålen og Røros lensmannskontor. Jeg skal ikke si at gjenoppretting av Holtålen er det eneste svaret, men svaret er i hvert fall at beredskapen og stillingene i det området må styrkes. Vi vet jo at det ikke har blitt flere stillinger i Trøndelag. Er statsråden enig i at intensjonen ikke er oppfylt?

Statsråd Monica Mæland [11:46:25]: Jeg tror det må være en misforståelse. Det er blitt flere stillinger også i Trøndelag. Fra 2013 er politiet styrket med over 3 000 stillinger i hele landet, så det må i beste fall være en misforståelse.

Så skal ikke jeg kommentere åpningstidene på det enkelte kontor i Trøndelag, men jeg ble spurt om ett spesifikt kontor, som en 11-åring savner, og da svarte jeg på det.

Men det er jo bra, da, gitt den miserable situasjonen som her beskrives, at tilliten til politiet går opp, at tryggheten hos folk går opp. Det er veldig bra. Det betyr at folk har trygghet for at politiet kommer når det er behov, når hendelser skjer, at politiet forebygger, avdekker og straffefølger. Det er veldig viktig. Og derfor er disse undersøkelsene veldig viktige – de viser altså en solid tilbakemelding, i bygd og i by – og det særlig i en situasjon hvor vi har vært i en pandemi. Det gjøres en strålende innsats fra politiet i hele landet. Folk ser det, folk gir tilbakemelding på det, og det er veldig bra.

Spørsmål 4

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:47:34]: «I forbindelse med koronapandemien bevilget Stortinget 13 mill. kroner til påtalejuristene i politiet for å få ned saksrestansene. Dette skulle resultere i 30 ekstra stillinger, som vi kunne lese på Rett24 den 28. august. Politijuristene har ved flere anledninger meldt ifra om at disse stillingene ikke har blitt opprettet. I Innlandet politidistrikt skulle det for eksempel bli to ekstra påtalejurister, men politijuristene i Innlandet har ikke sett noe til disse stillingene.

Hva skjedde med disse millionene?»

Statsråd Monica Mæland [11:48:08]: Det er riktig at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2020 foreslo å øke bevilgningene til domstolene, Den høyere påtalemyndighet og påtalemyndigheten i politiet med totalt 62 mill. kr. Det gjorde vi for å bygge ned restanser som ville oppstå da nedstengningene skjedde i mars, og som i realiteten stanset opp den regulære rettspleien. De 13 mill. kr til påtalejurister i politiet som representanten viser til, skulle bidra til at påtalejuristene kunne føre saker for retten høsten 2020 og samtidig unngå at

det ble bygget opp en ny beholdning med restanser i påtalemyndigheten i politiet. Disse midlene var midlertidige og ikke øremerket nye stillinger. Det betyr at politiet også kunne bruke dem til f.eks. overtid, i samarbeid med de tillitsvalgte. Bevilgningen er videreført i 2021 med 39 mill. kr for å gi økt kapasitet i påtalemyndigheten i politiet. Det tilsvarer ca. 30 stillinger.

Etter dialog med Politidirektoratet har det framkommet at det ble opprettet få nye stillinger i 2020. Det er jeg ikke fornøyd med. Derfor har vi fra departementets side gitt Politidirektoratet i oppdrag å følge tett opp nå i 2021, slik at det blir opprettet nye stillinger som forventet. Politidirektoratet har bedt om at politidistriktene innen 1. mars leverer en konkret og kostnadsberegnet plan for å styrke kapasiteten til påtalemyndigheten i politiet, og vi har fra departementets side bedt om å få se denne planen.

Når det gjelder den konkrete saken i Innlandet politidistrikt som representanten har vist til, har Politidirektoratet opplyst at midlene er brukt som forutsatt. Det ble opprettet to midlertidige påtalejuriststillinger, som ble bemannet fra oktober 2020. Politidirektoratet har opplyst at de tre andre påtalejuriststillingene ikke har blitt lyst ut, på grunn av en tvist knyttet til hovedavtalen. Det har medført at Innlandet politidistrikt totalt sett ikke har økt antall påtalejurister i 2020.

La meg føye til at jeg er fornøyd med at vi gjennom årene har foretatt en betydelig styrking av politi- og lensmannsetaten. Det var ca. 30 pst. flere påtalejurister ansatt per 31. oktober 2020 enn det var i 2013.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:50:31]: Det er ingen tvil om at det er et enormt behov i påtalemyndigheten, ikke bare i Innlandet har de en anstrengende hverdag. I fjor sendte politijuristene i Øst politidistrikt et varsel om sine arbeidsforhold, det var i november. Statsadvokaten hadde en inspeksjon i Øst politidistrikt i slutten av november, og i en rapport som er datert 15. desember 2020, står det bl.a.:

«I møtet med påtalejuristene ble det opplyst at de opplever å ha en så stor portefølje at de ikke har oversikt over sakene og at det bare er unntaksvis det er mulighet til å drive aktiv påtalestyring av etterforskningen. Videre ble det opplyst at de fleste juristene har cirka 500 saker i porteføljen (...) Vi merker oss imidlertid spesielt at juristene peker på at porteføljen er så stor at de ikke har oversikt over sakene. De beskriver med andre ord en situasjon hvor de opplever å ikke ha kontroll.»

Denne inspeksjonen var altså flere måneder etter at regjeringen nylig hadde styrket påtalejuristene, så hva tenker statsråden om det som beskrives i rapporten? Hvordan ivaretas rettssikkerheten når en påtalejurist

kan ha 500 saker i porteføljen, og de selv sier at de ikke har kontroll?

Statsråd Monica Mæland [11:51:35]: Det er ikke riktig av meg å kommentere varslet i Øst, for det er fortsatt til behandling, og det behandles i henhold til de rutinene som er for varsler.

Generelt er det slik at det er rekordmange påtalejurister ansatt. Det er også slik at restansene har gått ned, og at måltallet nås. Det er generelt veldig bra, men det betyr ikke at det ikke er en krevende situasjon, for det vet vi at det er. Derfor var det viktig å styrke påtaleenheten, men de pengene var engangspenger, de var midlertidige, og da er det vanskelig å gå til faste ansettelser. Da har man gått til midlertidige ansettelser eller benyttet overtid, og det vet jeg at flere distrikter har gjort. Man har gjort det i samarbeid med de tillitsvalgte, som har ønsket en slik løsning. Nå er pengene varige, det er veldig bra, og vi skal følge opp fra departementets side at det faktisk fører til flere ansettelser, fordi det er det som er hele hensikten.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:52:29]: Det er synd at vi fortsatt står i en så vanskelig situasjon etter seks år med den såkalte nærpolitireformen. Oppklaringsprosenten for anmeldt kriminalitet gikk ned under forrige regjering, og det fortsatte helt til 2015, da reformen ble innført. Etter det har oppklaringsprosenten gått jevnt og trutt nedover. I 2020 var den på 49,6 pst., noe som er det laveste på over ti år. Det er til tross for færre saker, til tross for at statsråden og regjeringen skryter av bemaningsøkning, og til tross for en nærpolitireform som hadde følgende innhold:

«Kvaliteten på politiets straffesaksarbeid skal forbedres. Andelen straffesaker som oppklares skal økes, og saksbehandlingstiden skal reduseres. Antallet ikke påtaleavgjorte straffesaker skal reduseres betydelig, og tidsforløpet fra anmeldelse til rettskraftig dom skal reduseres.»

Hvorfor har saksbehandlingstiden gått opp og oppklaringsprosenten ned til tross for at målet med den såkalte nærpolitireformen var det motsatte?

Statsråd Monica Mæland [11:53:24]: Jeg er veldig klar over at Senterpartiet er imot politireformen, imot å omorganisere, imot å gjøre endringer, imot å styrke politidistriktene, imot felles enheter, imot økt kvalitet. Jeg har møtt påtaleenhetene i alle politidistrikt, og jeg har ikke møtt noen representanter som ønsker å skru klokka tilbake. Det er jo det som er Senterpartiets oppskrift nå – å skru klokka tilbake til 2010.

Jeg ønsker et politi som går framover. Vi har styrket påtalesiden, vi har styrket statsadvokatembetene, og vi har styrket domstolene. Vi kommer til å se resultater av

det, men det tar altså litt tid. Vi er nå i en situasjon der køene, fordi vi har en pandemi, faktisk har økt, og derfor har vi bidratt gjennom både revidert nasjonalbudsjett og statsbudsjettet til en historisk satsing på politiet, en historisk satsing på domstolene. Og det er det ikke jeg som sier, det er det domstolene og politiet selv som sier. Resultatene kommer til å komme, med mindre noen altså kommer til å bestemme seg for å skru klokka tilbake og bruke alle kreftene sine på det.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Åshild Bruun-Gundersen til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Kari Kjønås Kjos.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [11:54:54]: «Mange gravide kvinner uttrykker frustrasjon og engstelse for at deres partner ikke får være med på de verdifulle opplevelsene i forbindelse med graviditet og fødsel. Fedre har også et sterkt behov for å knytte bånd til sine barn.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at partner får lov å være med på svangerskapsundersøkelsene, gjennom hele fødselen og på barsel?»

Statsråd Bent Høie [11:55:19]: Fødsel av et nytt barn er en av livets største opplevelser. Samtidig er den fødende i en sårbar situasjon. Å ha støtte under fødsel av partner eller annen nær pårørende har stor betydning for følelsen av trygghet. For far eller medmor betyr det mye for tilknytning til det nye barnet å få være til stede ved svangerskapskontroll, under fødsel og de første dagene etterpå.

Smitte på føde- og barselavdelinger kan ha store konsekvenser når ansatte blir syke eller må i karantene. I noen situasjoner vil utbrudd på fødeavdelinger kunne føre til at avdelingen må stenges, sånn at kvinner må føde et annet sted. Dette kan også være en stor belastning for de fødende.

Selv om kvinnen og hennes partner er i samme familie, representerer alle som kommer inn på en fødeavdeling, en ekstra risiko for smitte. Antallet som kommer inn, og hvor mange som er der samtidig og til stede til enhver tid, er dessverre også en faktor.

Retningslinjene fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet er tydelige på at så langt det er mulig, skal en legge til rette for at partner eller annen nær pårørende skal være til stede ved fødsel og på barselavdelingen.

Det er imidlertid det enkelte sykehus som må beslutte hvor sterke begrensninger det skal være for besøk. Dette gjelder tilstedeværelse på føde- og barsel-

avdelinger, men også hvorvidt partner kan være med på svangerskapskontroller. De lokale retningslinjene vil være forskjellige mellom fødeavdelinger avhengig av smittesituasjonen lokalt. Retningslinjene vil også være ulike avhengig av fasilitetene på føde- og barselavdelingene, f.eks. om det er muligheter for enerom eller annen skjerming.

Det er viktig at de smitteverntiltakene som er på føde- og barselavdelingene, ikke praktiseres for strengt. Hensynet til at partner skal få være til stede, må veie veldig tungt. Adgangstesting med antigen-hurtigtest kan redusere risiko for smitte og bør derfor vurderes istedenfor besøksforbud eller for å lette på besøksreglene.

Helsedirektoratet har nå fått i oppdrag å undersøke om systematisk hurtigtesting kan gjøre det enklere å la partner delta under fødsel, og å gi råd om hvilke smitteverntiltak som må være på plass for at partner kan være til stede under hele forløpet. Dette vil også kunne styrke de lokale vurderingene som må gjøres i disse situasjonene.

Vi går heldigvis mot en tid der en større andel av helsepersonellet er vaksinert, og faren for redusert drift og nedstenging blir mindre. Dette vil også gjøre det mulig å ha åpent for mer normal tilstedeværelse av partner og andre pårørende på føde- og barselavdelingene. Dette er også en del av oppdraget til Helsedirektoratet å vurdere konsekvensene av.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [11:58:17]: Det har vært gjennomført en spørreundersøkelse blant helsesykepleiere, jordmødre og leger, der 80 pst. oppgir at de har inntrykk av at barseltiden for nye familier er forverret etter at kvinnen ikke fikk ha partneren med under fødsel eller på barselavdeling. På grunn av koronaen er man mer isolert både i forkant og i etterkant av fødsel, så å ha med partneren er ekstra viktig.

Er en partner smittet av covid-19, er også mest sannsynlig den gravide smittet, eller omvendt, fordi det er de to som bor sammen tett hele tiden. Da er det vanskelig for meg å forstå hva risikoen er ved at man har to smittede inne i det samme rommet, heller enn at det bare er én smittet under selve fødselen.

Statsråd Bent Høie [11:59:11]: Den risikoen øker ganske betydelig. Når det er mange til stede samtidig, øker også risikoen. Det er noe av det som er utfordringen. Derfor har også den fysiske utformingen av lokalene betydning for hvilke regler en har lokalt. Det er sannn vi også tenker på alle andre samfunnsområder, med de reglene som er med antallsbegrensninger. Dess flere mennesker til stede over lengre tid innendørs, dess høyere risiko for smittespredning. Dette handler også om risiko for smittespredning til andre. Hvis det er to

personer som er smittet som beveger seg i et område, øker risikoen for smittespredning mer enn hvis det bare er én person til stede.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [11:59:53]: Jeg har forståelse for at dette er krevende. Noen kjefter fordi restriksjonene er for stramme, andre i samfunnet kjefter fordi det burde vært strengere. Jeg er også fullstendig klar over at det er summen av lettelser eller summen av tiltak som har betydning. Men det er to ting som skjer gjennom et liv som jeg mener står i en særstilling, og det er ved livets siste fase og ved livets start. På de to områdene mener jeg at vi som politikere ikke bare må høre på fagmiljøene, men at vi også har et stort ansvar for å legge til rette på en veldig, veldig sterk måte. Det som foregår der ute nå, er at det er stor bekymring fordi man ikke vet hvordan det er med akkurat deres sykehus, at det er uklarerheter, så jeg er veldig glad for at man nå fokuserer mer på hurtigtester og på å lage litt likere regler og kjøregler for sykehusene.

Statsråd Bent Høie [12:01:00]: Ja, vi mener jo – og dette er også i tråd med FHI's anbefaling – at antigen-hurtigtest kan brukes som adgangskontroll. Antigen-hurtigtester er noe vi har god tilgang på i Norge. Hvis noen sykehus mener de mangler dette, må de be sin helseregion om å få mer. Dette kan inngå som en totalpakke av tiltak som kan gi bedre muligheter for tilstedeværelse av partner både under og etter fødselen. Jeg håper også at det vil gi det resultatet.

Jeg er helt enig med representanten i at de to livshendelsene hun trekker fram, er ekstremt viktige. Det er grunnen til at vi har gitt så veldig tydelige føringer mot helsetjenesten på nettopp de to områdene, at der skal en strekke seg langt for å legge til rette for tilstedeværelse. Det å bruke antigen-hurtigtest vil kunne være ett virkemiddel for å oppnå det som er den nasjonale føringen, å legge mest mulig til rette for tilstedeværelse.

Spørsmål 6

Sylvi Listhaug (FrP) [12:02:14]: «Spørsmålsstiller har tidligere spurt om statsråden er enig i at forbudet mot rabatt på morsmelkerstatning er diskriminerende for kvinner som ikke kan amme. Statsrådets svar er et eksempel på ansvarsfraskrivelse, og har ført til sterke reaksjoner fra kvinner som rammes av dette diskriminerende forbudet. Ammepresset i Norge er usunt.

Når skal statsråden avklare hvordan man sikrer at det kan gis rabatt på morsmelkerstatning, som vil komme familier som er avhengige av dette til gode?»

Statsråd Bent Høie [12:02:46]: Jeg vil starte med å understreke at både de som ammer, og de som ikke gjør det, skal respekteres for det. Det har ikke vært meningen å bygge opp under det som mange opplever som et ammepress, eller å såre dem som bruker morsmelkerstatning. Jeg tror ikke at noen velger morsmelkerstatning som en lettvinnt løsning. Mange skulle nok gjerne ha ammet, men av ulike årsaker får de det ikke til å fungere. Det er ikke slik at de som velger morsmelkerstatning, er utilstrekkelige eller ikke bryr seg om å gjøre det beste for barnet sitt. For noen vil morsmelkerstatning være det aller beste alternativet for både mor og barn, og Helsedirektoratet gir råd om hvordan dette skal gjøres på best mulig måte.

Samtidig er det viktig å fremme, støtte opp om og beskytte amming. Derfor er det også viktig å finne en rimelig balansegang mellom de tiltakene som fremmer amming, og ivaretagelse av de som bruker morsmelkerstatning.

Dagens regelverk legger begrensninger på markedsføring av morsmelkerstatning. Å hindre markedsføring av morsmelkerstatning er et tiltak anbefalt av Verdens helseorganisasjon, og det er en del av den internasjonale koden for markedsføring av morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger, den såkalte WHO-koden.

I Norge er andelen som ammer høy, og vi har nok rent vann. Det kan derfor virke rart at vi skal støtte oppunder Verdens helseorganisasjons anbefalinger, men det er viktig å se dette også i en internasjonal kontekst. Det er også flere av tiltakene i koden som er relevante for oss, spesielt i arbeidet med å opprettholde den høye ammefrekvensen vi har i Norge. At EU har innlemmet disse bestemmelsene i sitt regelverk, viser at tiltakene i WHO-koden anses å være relevante også for Europa.

Regelverket er ikke ment å skulle være en belastning, verken for dem som ammer, eller for dem som ikke ammer, tvert imot. Hensikten med dette regelverket er å sikre at alle mødre får korrekt, fullstendig og uavhengig informasjon, både om amming og om bruk av morsmelkerstatning. Det er et ønske om at veiledning og opplysning om bruk av morsmelkerstatning skal komme fra uavhengig helsepersonell og ikke fra dem som har en økonomisk interesse av å selge mest mulig av sine produkter. Men jeg vil, som jeg tidligere har sagt, gjøre en ytterligere vurdering av handlingsrommet vi har for å sikre at regelverket og vår politikk ikke får urimelige utslag for dem som er avhengig av morsmelkerstatning. Mattilsynet og Helsedirektoratet vil se nærmere på dette og har fått frist til 1 mai.

Sylvi Listhaug (FrP) [12:05:24]: Takk for svaret.

Det er mange ulike måter å gå fram på etter at man får et barn, og det jeg mener er usunt i Norge, er amme-presset. Uansett hva helseministeren måtte si, er det helt klart slik at veldig mange mødre som ikke får det til, føler seg utilstrekkelige fordi de blir fortalt at det er det som er det mest saliggjørende. Jeg tror de aller fleste ønsker det, og om det hadde vært noen i Norge som ikke ønsket det, tror jeg ikke de hadde turt å si det. Så sterkt er amme-presset.

Når man går på butikken og skal kjøpe mat til barna, når man har startet med det – noen starter ved fire måneders alder, noen ved seks måneders alder, og noen starter kanskje også før det – er det fullt mulig å få tre for to på babymat på glass og på grøt, og mye av det andre utstyret er også på tilbud. Tror virkelig statsråden at norske kvinner vil velge flaske foran amming om morsmelkerstatningen blir 20 pst. billigere?

Statsråd Bent Høie [12:06:26]: Nei, jeg tror ikke dette er et veldig stort problem i Norge. Det som er kjernen i mitt svar, er at Norge, både gjennom tilknytningen til Verdens helseorganisasjon og gjennom de reglene vi har i EU, er forpliktet til en del internasjonale regler knyttet til dette. Det har gitt det utslaget at en har tolket regelverket dit hen at den typen rabatter ikke er mulig og i strid med regelverket. Så har jeg i denne saken nettopp sagt at jeg synes det er grunn til å se på hva slags handlingsrom vi har innenfor det regelverket, slik at vi ikke får denne typen utslag i Norge. For noe av dette er mindre relevant i Norge enn det er i andre land, der dette ville kunne hatt ganske store negative konsekvenser for kvinners mulighet til å amme, når de har mulighet til å amme.

Sylvi Listhaug (FrP) [12:07:20]: Jeg synes det er lenge til 1. mai, og jeg mener at det burde vært mulig å rydde opp i dette langt før. Jeg ser absolutt den internasjonale konteksten, men når dette ikke er et problem i Norge, mener jeg at det må ryddes opp, man må faktisk bruke sunn fornuft, og at det bør gjøres jo før jo bedre. Så må jeg få legge til at jeg synes Mattilsynet burde bruke tiden sin på langt viktigere forhold enn å gå og jakte på akkurat disse sakene, i hvert fall det som omhandler morsmelkerstatning.

Jeg vil til slutt si til helseministeren at jeg mener det er grunn til å ta en diskusjon i Norge om det massive amme-presset som er. De aller fleste som kan amme, gjør det. De som ikke gjør det, føler seg rett og slett mislykket i mange tilfeller, fordi det blir så sterkt markedsført hvor viktig det er med amming. Så jeg mener det er en balanse der som kanskje er litt forrykket i Norge, og som påfører kvinner en unødvendig nederlagsfølelse.

Statsråd Bent Høie [12:08:24]: Jeg oppfatter nok fristen 1. mai som en ganske streng frist. Det er to etater som nå, i denne situasjonen, har ekstremt mange store oppgaver, men jeg mener det er viktig å få avklart dette, og derfor har jeg satt den fristen.

Når det gjelder debatten om ammepress, er jeg helt enig i at det er en viktig debatt. Jeg tror nok at representanten har bedre forutsetninger for å reise den debatten enn jeg har, og jeg tror også at representanten har mye mer troverdighet i den typen spørsmål enn det jeg ville hatt. Det er en debatt jeg ønsker velkommen, men som jeg ikke tror at jeg bør være den mest sentrale deltakeren i.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elise Bjørnebekk-Waagen til arbeids- og sosialministeren, vil bli tatt opp av representanten Arild Grande.

Arild Grande (A) [12:09:20]: «Jeg viser til dokument fra Helsedirektoratet til Helse- og omsorgsdepartementet, «Nytt korrigert revidert svar på covid-19-opppdrag fra HOD 264». FHI skriver følgende: «Folkehelseinstituttet ønsker å peke på behovet for en gjennomgang av regelverket knyttet til økonomisk kompensasjon ved sykdom og karantene.» Det trekkes frem personer som mister hele eller store deler av inntekten dersom de må holde seg hjemme grunnet sykdom eller karantene/isolasjon.

Har regjeringen foretatt en gjennomgang av regelverket knyttet til økonomisk kompensasjon?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:09:58]: La meg først si overordnet at i kampen for å redusere smitte og få bukt med pandemien må vi hele tiden både i departementene og øvrig statsforvaltning vurdere fortløpende tiltak som kan bidra til å få smitten ned og holde smitten nede.

Så skal jeg si litt om regelverket i dag og også hva problemstillingene jeg tror FHI peker på, er. I dag er det gitt rett til sykepenger ved sykdom og karantene og isolasjon for alle som har tjent opp rett til sykepenger etter vanlige regler. Det er rett og slett fordi vi har sagt at selv om du ikke er syk, skal karantene, f.eks., behandles som om du var syk, og utløser dermed sykepengerrett. At man skulle miste hele eller store deler av inntekten ved sykdom eller karantene, må derfor bety at man ikke har tjent opp rett til sykepenger.

De aller fleste som jobber lovlig i Norge, har tjent opp en slik rett. Kravet for å få rett til sykepenger er i hovedsak at man har vært i arbeid i minst fire uker. Det er sammenlignet med en rekke andre ordninger et rela-

tivt lavt krav. Også arbeidstid i annet EØS-land regnes med. Selvstendig næringsdrivende er gitt rett på sykepenger for koronarelatert sykefravær fra dag 4, mot vanligvis dag 16. Personer uten fast arbeidsgiver er også omfattet, enten de er tilkallingsvikarer, personer på timekontrakter eller frilansere.

Sykepenger gis på bakgrunn av tidligere inntekt, så det er ikke avgjørende her hvor mange timer man på forhånd har avtalt. Sykepengerrettigheter gjelder uavhengig av om arbeidstaker og arbeidsgiver er organisert eller ikke, bare for å slå det fast.

Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår derfor at gruppen som taper pensjonsgivende inntekt på å holde seg hjemme i disse situasjonene, er svært liten. Det betyr ikke at det ikke kan være en problemstilling som er verdt i hvert fall å se på i noen begrensede områder, men i sum har de endringene vi har gjort, dekket opp de aller, aller fleste.

Så vil jeg bare slå fast – bare så det er sagt – at jeg mener det er helt feil å vurdere å gi rett til sykepenger eller inntektssikring til personer som arbeider svart. Det er jeg helt sikker på at representanten Grande og Arbeiderpartiet også er enig i. Vi kan ikke ha en situasjon hvor vi gir trygdeytelser basert på ulovlig virksomhet, bl.a. fordi det vil være umulig å kontrollere.

Så vil jeg nevne til slutt at vi også følger opp at de smittevernfarende rådene på arbeidsplasser følges, bl.a. gjennom Arbeidstilsynet.

Arild Grande (A) [12:12:34]: Jeg takker for svaret.

En av de gruppene, selv om det neppe er så mange, som statsråden riktignok peker på, men som FHI trekker fram kan innebære en smitterisiko, er tilkallingsvikarer i pleie- og omsorgstjenesten som – som FHI skriver – fortsetter å ta vakter mens de har symptomer, og at det har ført til smittespredning. Det vil kunne være grupper som ikke har tjent opp nødvendige rettigheter til sykepenger, men som også svært trenger inntekt, og som derfor sier ja til arbeid og ikke forteller om symptomene sine, og som dermed kan innebære en betydelig smitterisiko. Selv om det ikke er mange i antall arbeidstakere, kan jo det representere en stor utfordring og smitterisiko for svært mange brukere av tjenestene, f.eks. innenfor pleie og omsorg.

Innser statsråden at dette kan være en utfordring, og hva har regjeringen gjort knyttet til denne gruppen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:13:44]: Først og fremst har vi brukt og utvidet det regelverket vi har. Det aller viktigste her er at karantene, uavhengig av om du er syk eller ikke, gir rett på sykepenger.

Og så sa jeg litt i svaret mitt også om hvem det er som er omfattet av sykepengeretten: Man må ha vært i arbeid i minst fire uker, det er inngangskravet, men

også personer uten fast arbeidsgiver er omfattet, enten de er tilkallingsvikarer eller personer på timekontrakter eller frilansere. Det er tidligere inntekt som er utgangspunktet for sykepengeutbetalingene; det er ikke hvor mange timer man har avtalt. Hvis du er en tilkallingsvikar, og så har du avtalt 30 timer arbeid, er det ikke de 30 timene, hvis du er i karantene, som legger grunnlaget for sykepengeutbetalingen din. Det er tidligere inntekt som er sykepengegrunnlaget, rett og slett.

Jeg mener at sykepengene som sådan og det systemet som vi har nå, skal dekke de aller, aller fleste tilfeller. Men det er ... (presidenten klubber)

Arild Grande (A) [12:14:49]: Jeg registrerer at statsråden mener at systemet skal fange opp disse utfordringene, men jeg er nok ikke like trygg på det. Vi må vel anta at tilkallingsvikarer verken står spesielt sterkt eller trygt i arbeidslivet eller har hatt særlig stor inntekt året før, som gjør at man kommer innenfor trygge rammer når det gjelder sykepenge. Det er jo det FHI peker på, at det kan være sånn at det er økonomiske disinsentiver for nettopp det å si nei takk til vakter dersom man er syk. Men som rapporten peker på, er løs tilknytning til arbeidslivet som sådan, for dårlig vern i arbeidsmiljøloven og for svake rettigheter ved sykdomsforfall en risiko i en pandemisituasjon. Ser statsråden at et trygge arbeidsliv, med hele, faste stillinger, kan være bra også i et beredskapsperspektiv for Norge framover?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:15:40]: Svaret på hovedspørsmålet er ja, helt åpenbart. Vi ser jo i alt fra smittespredning på norske arbeidsplasser til diskusjonen om importsmitte at dårlige karantenefasiliteter ofte også følger arbeidsgivere som er useriøse og har dårlige vilkår på andre områder. Men det er viktig å si at det er ikke noen garanti her for at man, selv om man er en bunnseriøs arbeidsgiver, har alt på plass når det gjelder smittevern. Derfor må vi også sjekke det.

Så til problemstillingen og det jeg skulle si før minuttet mitt gikk ut: Jeg skal ikke avvise – også fordi vi hele tiden har dialog med FHI om dette – at det finnes enkelte problemstillinger som kan være utfordrende, og da har vi dialog og snakker med FHI om det. Men mitt poeng er at også tilkallingsvikarer er dekket av sykepenge, og du er ikke da dekket basert på hva du har avtalt, men på hva du har tjent inn tidligere.

Spørsmål 8

Fra representanten Liv Signe Navarsete til distrikts- og digitaliseringsministeren:

«Regjeringa har lova ei storsatsing på utbygging av breiband i distrikta. 300 000 husstandar manglar høg-fartsbreiband.

Kva tidsplan har regjeringa for arbeidet med å gje desse 300 000 husstandane høg-fartsbreiband?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 9

Ole André Myhrvold (Sp) [12:17:00]: «Til tross for at planene ligger klare og behovet har vært åpenbart over lengre tid ble det ikke avsatt penger til mudring i farleden til Borg havn i Fredrikstad på årets budsjett. Dette medfører nå store utfordringer for havna og næringslivet.

Erkjenner statsråden utfordringene manglende budsjettbevilgning har skapt for Borg havn og næringslivet som bruker denne, og hvordan vil statsråden sørge for å ivareta statens ansvar etter havne- og farvannsløven § 6?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:17:33]: Eg vil takke for spørsmålet frå representanten Myhrvold, som peiker på betydninga denne hamna har for næringslivet i regionen. Næringslivets transportbehov er viktig for regjeringa, og eg kan òg seie at når me kjem med ein ny transportplan, vil nettopp næringslivets behov for transport vere viktig.

Farleisprosjektet for innseglinga til Borg hamn er eit viktig prosjekt, med stor betydning for delar av skipsfarten som trafikkerer hamna. Djupna i farleia har blitt redusert over tid, som følgje av at sediment som blir førte nedover med Glomma, blir liggjande i innseglinga. Eg er kjend med at dette medfører utfordringar for dei største fartøya som går inn til hamna.

Samtidig som dette er eit viktig farleisprosjekt, må me òg ta omsyn til at farleia inn til Borg hamn ligg i tilknytning til viktige verneområde i sjø. Me har Øra naturreservat, som ligg rett aust for Glommas elvemunning, og me har Ytre Hvaler nasjonalpark, som ligg rett sør for innseglinga til Borg hamn. Kombinasjonen av verneområde og store mengder forureinande massar gjer dette prosjektet utfordrande og kostnadskrevjande.

Staten har ansvaret etter hamne- og farvasslova § 6, som representanten òg peiker på i sitt spørsmål. Dette gjeld utbetringar av framkoma og sikkerheita for den allmenne ferdsele. Eg vil understreke at dette ikkje medfører ei plikt til å gjennomføre tiltak, men naturleg nok ligg det da føringar om at me må følgje opp her.

Konkrete prosjekt må prioriterast innanfor rammene av Nasjonal transportplan og dei årlege løyvingane. Innanfor ramma av eit stramt budsjett har det

dessverre ikkje vore rom for å setje i gang prosjektet for innsegling til Borg hamn i 2021. Regjeringa vil om ikkje lenge leggje fram Nasjonal transportplan for 2022–2033. Farleisprosjektet for innseglinga til Borg hamn vil bli vurdert i samanheng med dei samla prioriteringane i denne planen.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:19:49]: Jeg takker statsråden for svaret og har selvfølgelig full forståelse for at et såpass stort prosjekt som farledsprosjektet ved Borg havn er, må forankres i Nasjonal transportplan.

Likevel er utfordringen i dag et umiddelbart behov for mudring ved utløpet av Glomma, for å sørge for at havnene i Fredrikstad og Sarpsborg kan brukes optimalt. Det kunne vært skilt ut som et eget mindre prosjekt, og burde egentlig hatt et årlig vedlikeholdsbudsjett. Hvert år kommer det rundt 15 skip til Denofa i Fredrikstad. Da myndighetene skjerpet reglene for seilingsleder tidligere i år, ble maksimaldybde endret fra 9,9 m til 9,2 m. Det blir svært kostbart for næringslivet, og i dette tilfellet for Denofa spesielt. Forrige uke kom det et anløp hvor et skip først måtte losses sør i havna, for så å dras videre, og utgiften var på 600 000 kr. Hvordan vil statsråden bidra til å løse denne akutte situasjonen?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:20:56]: Som representanten Myhrvold peiker på her, er det på ein måte ein litt meir akutt situasjon, og det eg kan seie, er at eg har bedt om å få utgreidd litt forskjellige alternativ her. Me veit at når me snakkar om – kall det – heile prosjektet Borg hamn, da kan me snakke om 1,3 mrd. kr. Men det finst jo òg nokre alternativ som er litt meir vedlikeholdsalternativ, som sikrar at me får ein betre situasjon, og det ville da kunne vere kortsiktige tiltak.

Så har eg lyst til å seie at da me gjekk inn, fikk me beskjed om at farleisprosjektet for innsegling til Borg hamn ikkje ville vere klart til full oppstart i 2021. Det var den informasjonen eg fekk, og det var òg eit grunnlag for at dette ikkje var med i budsjettet for 2021. Men me er òg kjent med dei meir kortsiktige, krevjande delane, og at det er krevjande ikkje minst for næringslivet, og det er eit viktig behov for oss å vareta.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:22:00]: Jeg takker nok en gang for svaret og for en konstruktiv dialog.

Ifølge Borg havn er det klart for å starte opp farledsprosjektet, og Miljødirektoratet har også gitt tillatelse til det store prosjektet. Det skal bidra til innseilingen til Borg havn totalt sett, helt ute fra Hvaler-øyene, og er et omfattende prosjekt. Men Glomma drar med seg sedimenter 365 dager – hele året – og som på veisektoren er det behov for kontinuerlig vedlikehold. Vil statsråden bidra til at Kystverket fra neste budsjett får en post for

denne typen kontinuerlige vedlikehold for å holde Glomma og farleden i indre havn åpen?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:22:46]: Eg har lyst til å seie at eg er kjend med at prosjektet no er klart, som representanten òg seier her. Det er òg slik at da me gjorde arbeidet med budsjettet for 2021, var ein ikkje heilt i den situasjonen, men no er det oppdatert, slik representanten Myhrvold her peiker på.

Eg trur egentleg det er ei konstruktiv tenking, å tenkje at Kystverket òg må ha eit kontinuerleg vedlikehold, og da er Borg hamn er eit godt eksempel på det. Ein del av dei andre farleisprosjekta me har, er i ein annan situasjon; der kan ein meir kalle det ei investering. Men her vil det jo, sjølv etter at det store prosjektet er gjort, vere eit vedlikeholdsbehov. Eg ser at eksempelvis Statens vegvesen er veldig gode på det. Dei har dette som ein del av sitt arbeid, på same måten som Bane NOR gjer det. Men me har ikkje den same delen i Kystverket, og det er noko me absolutt bør sjå på.

Spørsmål 10

Fra representanten Ingalill Olsen til samferdselsministeren:

«Kystruten er nå i gang med seilinger fra Bergen til Kirkenes med fem skip, noe som betyr at det er anløp på alle de 34 anløpsstedene annenhver dag. Dette er tatt godt imot langs kysten, da det betyr forutsigbarhet for både passasjerer og gods. Havila Kystruten AS, som skulle starte opp med fire skip fra 1. januar 2021, har fått utsatt sin oppstart på grunn av pandemien.

Kan statsråden orientere om når regjeringa planlegger at Kystruten skal komme tilbake i normal drift, og når Havila Kystruten AS vil være en del av rutetilbudet vårt?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 11

Kirsti Leirtrø (A) [12:23:09]: «I Soknedal ble bomstasjon plassert ved Fossum bru. Beboerne i grenda Skogen skulle kjøre lokaltrafikk på gammel vei. Gammel vei er nå beslaglagt av Nye Veier i tre år. I denne perioden er beboerne nødt til å passere bommen for å komme til barnehage, butikk eller fritidsaktiviteter. Kommunen har fått beskjed om at fritak basert på adresse ikke er mulig. Det rettfærdige for denne grenda er om en fikk fritak eller rabattordning i den perioden lokalvei er stengt.

Hva mener statsråden kommunen kan gjøre for å få rettet opp i urettferdigheten?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:24:41]: Prosjektet E6 Vindåsliene–Korporalsbrua er ferdig utbygd, og bompengeselskapet Vegamot har derfor sett i gang ei rettmessig bompengeneinnkrevjing for å dekkje opp dei låna dei har tatt opp for å kunne stille midlar til utbygginga. Bomplasseringa i dette prosjektet ved Fossum bru er i tråd med lokale vedtak og stortingsbehandlinga av saka, som blei gjord i 2016–2017.

Eit grunnleggjande prinsipp for bruk av bompengar som finansieringskjelde er at alle som har nytte av eit bompengeprojekt, skal betale bompengar, og alle som betaler bompengar, skal ha nytte av bompengeprojektet. Statens vegvesen føreslo i utgangspunktet bomplassering ved Korporalsbrua overfor kommunane. Ei slik plassering ville ha vore meir i tråd med nytteprinsippet. Dette kunne ikkje lokalpolitiske myndigheiter akseptere, og fatta eit vedtak om bomplassering på Fossum bru.

I Prop. 1 S Tillegg 2 for 2016–2017, om nytt takst- og rabattsystem innan bompengesektoren, er rammene for fritaks- og rabattordningar innskjerpa med tanke på lokale særordningar. Det er ingen reglar i desse retningslinjene som tilseier at enkeltpersonar skal ha bompengefri ferdsel innanfor kommunen. Dette er likevel ikkje til hinder for at kommunane kan setje i gang eigne tiltak for å sikre eit slikt prinsipp. Det finst eksempel på kommunar som har sett i gang eigne subsidieordningar for å vareta dette.

Når det gjeld spørsmålet om bomfri lokaltrafikk for bebuarar i Skogen på lokal veg, har eg fått opplyst av Nye Vegar AS at det pågår omregulering på strekninga forbi Soknedal. Det er derfor for tidleg å seie noko om moglege konsekvensar for og tiltak for bompengeneinnkrevjing i samband med prosjektet E6 Vindåsliene–Korporalsbrua.

Kirsti Leirtrø (A) [12:26:50]: Jeg takker statsråden for svaret, selv om jeg synes det var vanskelig å se hva det er kommunen faktisk kan gjøre for å få rettet opp i denne urettferdigheten. Det er også et prinsipielt spørsmål om hva som skal til for å få bøte på det, og det som nå skader lokalsamfunnet i Soknedal.

Da kommunen gjorde det vedtaket de gjorde om plassering av bom, var forutsetningen at grenda Skogen skulle få avbøtende tiltak. Hvis den gamle veien hadde bestått, slik det egentlig var tenkt, hadde dette problemet ikke oppstått. Dette vil vare i tre år, før Nye Veier er ferdig med sitt prosjekt, så da kommer en jo til en annen problemstilling. Men det kunne være greit å få vite hvordan kommunen skal få til en mer rettferdig ordning.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:27:54]: Eg forstår at representanten Kirsti Leirtrø løftar denne saka, for me som har vore der, veit at dette er ei problematisk

sak. Så er det fleire vilkår. For det første tenkte Statens vegvesen at bomplasseringa skulle vere annleis enn det ho eigentleg blei. Så valde me, slik som me gjer i den typen saker, å lytte til dei lokale myndigheitene, og så har me også fått endringar på vegane i etterkant av det.

Det eg peiker på, er at kommunen har moglegheit til å gjere tiltak her. Dei har òg moglegheit til å kome med avbøtande tiltak. Ut frå dei grunnane me har til å gi avbøtande tiltak eller fritak, synest me det er vanskeleg å gå inn i denne saka og gjere det. Men kommunen har reelt sett òg moglegheit til å stille opp, dersom dei meiner det er riktig.

Kirsti Leirtrø (A) [12:28:55]: Når vi er ferdig med de tre årene som går før Nye Veier er ferdig med sine prosjekter, har vi jo behandlet en bompengeproposisjon på Stortinget, der vi sier at det ikke skal være bom på sidevei på den strekningen som skal ordnes, der de kan kjøre utenfor denne bommen som fortsatt skal bestå. Det vil si at de egentlig får denne merkostnaden i tre år. Spørsmålet til statsråden er da: Kan statsråden berolige beboerne med at gammel E6 blir ordnet når Nye Veier setter i gang, og at det da ikke blir bom på den sideveien?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:29:46]: Ja, det er noko me kjem til å sjå på, for me ser at sidevegsbommene, og tenkinga bak det, er noko me skal unngå. Den einaste grunnen til å ha sidevegsbommar er dersom alternativet er at vegen i realiteten ikkje blir bygd, men me ønskjer å avgrense det. No er me i Trøndelag, men me ser jo at dette er ei problemstilling som eigentleg er i heile landet. Me har fått ein del tiltak, og det reduserer, vil eg seie, konfliktnivået knytt til bompasseringar. Det meiner eg er ønskjeleg. Eg er ikkje nokon motstandar av bompengar, men naturleg nok ønskjer me å ha den legitimiteten for å sikre finansieringa av vegane, og det me ser, er at sidevegsbommar er med på å ta ned den legitimiteten. Det er noko me kjem til å sjå på, det er ei problemstilling me er bevisste på. I denne saka har me dessverre ikkje sett moglegheita for eit fritak, men kommunen har moglegheit til å sjå på kva løysingar dei kan finne.

Spørsmål 12

Fra representanten Kari Henriksen til kultur- og likestillingsministeren:

«Idretten sliter med uforutsigbare regler og manglende muligheter til å samles. Ungdom møtes til uorganiserte aktiviteter – uten voksne og uten smittevern. Jenter har økende frafall. Lyngdal IL mistet tre jentelag i fotball i år.

Hva vil statsråden gjøre for å få jenter, som disse jentene i Lyngdal, tilbake til fotballen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 13

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til klima- og miljøministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:31:11]: «Ifølge Nationen 9. februar 2021 fremkommer det i et forslag fra EU-kommisjonen at de ikke vil regne investeringer i skogbruksnæringen som bærekraftige.

Deler statsråden EU-kommisjonens vurdering, og hva gjør norske myndigheter for å sørge for at Norge i framtiden kan ha full nasjonal handlefrihet til å investere i skogbruk og treforedlingsindustri?»

Statsråd Jan Tore Sanner [12:31:39]: Norsk skogbruk skal være bærekraftig. Det er nedfelt både i lovgivning og i næringens egne standarder for bærekraftig skogbruk.

EUs klassifiseringssystem for bærekraftig økonomisk aktivitet skal legge til rette for at privat kapital dreies i retning av bærekraftige investeringer. Gjennom å etablere felleseuropeiske kriterier for hvilke økonomiske aktiviteter som kan regnes som bærekraftige, blir det lettere for investorer å sammenligne grønne investeringsmuligheter på tvers av land og sektorer. Det er et mål regjeringen støtter. Vi er også opptatt av at kriteriene skal være basert på vitenskap, og at de ikke skal gi uforholdsmessige byrder for brukerne.

Europakommisjonen sendte i november i fjor på høring et utkast til et første sett med kriterier for hvilke aktiviteter som kan regnes som bærekraftige etter klassifiseringssystemet. Etter utkastet kan ulike former for skogbruk defineres som bærekraftige aktiviteter gitt at visse krav er oppfylt.

I regjeringens høringssvar til Kommisjonens utkast uttrykte vi støtte til målene med arbeidet, men pekte på at det er behov for å justere enkelte av de foreslåtte kriteriene. For eksempel finnes det allerede felles europeiske standarder for bærekraftig skogbruk. Etter regjeringens vurdering bør kriteriene for skogbruk i klassifiseringssystemet i så stor grad som mulig utformes i samsvar med eksisterende standarder, noe også flere andre land, bl.a. Sverige og Finland, har pekt på. Kommisjonen vurderer nå innspillene som har kommet i høringen, og det første settet med kriterier er ennå ikke vedtatt. Klassifiseringssystemet vil videreutvikles over tid, og regjeringen følger prosessen i EU tett. Vi legger stor vekt på å gi faglige innspill til Kommisjonens arbeid. Det er viktige bidrag for å ivareta norske interesser.

Klassifiseringssystemet kan påvirke tilgangen på kapital i ulike deler av næringslivet, men det er ikke en liste over hvilke aktiviteter private investorer kan investere i. Det vil fortsatt være opp til den enkelte investor eller långiver å vurdere hvilke aktiviteter de vil gå inn i.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:34:12]: Jeg takker for svaret.

Dette er dessverre nok en gang en illustrasjon på et virkelighetsfjernt forslag fra EU, der det først er kommet fram at miljøvennlig opprustning av vannkraftverk i Norge vil kunne bli definert som ikke bærekraftig, og nå at også investeringer innenfor skogbruksnæringen kan bli definert på samme vis. Som finansministeren viser til: Nei, det er ikke forbudt i framtiden å investere i de næringene, men hele poenget med systemet er jo å vri investeringene vekk fra den typen investeringer. Det vi må sørge for i Norge i framtiden, er tvert imot en omstilling av det norske samfunnet, der vi i større grad bygger på utnyttelse og videreføring av rike norske naturressurser, der skogressursene er en utrolig viktig del av det.

Hvordan vil regjeringen konkret jobbe med dette opp mot EU for å sørge for at vi har full nasjonal handlefrihet til å foreta de investeringene som er blitt gjort, også i framtiden?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:35:16]: Representanten er så opptatt av å være mot EU at han ikke ser hva som er poenget med dette. Poenget med å ha et slikt klassifiseringssystem er at kapitalen skal bidra inn i det grønne skiftet.

Regjeringen er selvsagt opptatt av å ivareta norske interesser og fremheve det som er spesielt for våre naturressurser. Vi har argumentert kraftig, bl.a. i spørsmål som handler om vannkraft, om hydrogen og også om skogbruk. Når det gjelder skogbruk, er det, som jeg allerede har vært inne på, flere land, blant dem Sverige og Finland, som mener at det systemet som EU har sendt på høring, ikke er tilpasset nordisk skogbruk. Vel, da jobber vi systematisk inn mot EU-systemet for å forsøke å påvirke dette. Vi har en felles interesse av at man har et system som er vitenskapelig, og som bidrar til at kapitalen går til grønne prosjekter. Vi har full nasjonal frihet på dette området. Det er fullt mulig å investere i både det ene og det andre prosjektet uavhengig av hva EU kommer frem til.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:36:26]: Poenget er at det blir investert for lite i skogbruksnæringen og treforedlingen i Norge i dag. Vi må få et løft basert på en statlig plan, der en eksempelvis sørger for et grønt investeringselskap, som Senterpartiet har foreslått, for å gå

tungt inn i bl.a. treforedlingsindustri, men det kan også være en industribank, det kan være snakk om bedre ordninger for bedriftsintern opplæring, bedre framføring av tømmer til treforedlingsindustrien – punkt etter punkt med utrolig mange viktige forslag. Men problemet er nettopp det at hele tenkningen bak forslaget er at en skal vri investeringene vekk fra de områdene som blir påpekt, og i dette tilfellet viktige deler av skogbruksnæringen.

Ser ikke statsråden at hvis vi skal klare å møte utfordringene for framtiden, må vi gjøre det motsatte? Vi må investere mer i norsk skogbruk og treforedling, lytte mindre til EU, lytte mer til fornuftig, praktisk politikk i Norge og sørge for en kraftfull satsing. Hva slags plan er det egentlig regjeringen har for det?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:37:29]: Jeg tror ikke representanten ser skogen for bare trær. Dette er ikke ja eller nei til EU. Dette er et fornuftig system for å sørge for at kapitalen vris i miljøvennlig retning. Kapitalen, både nasjonalt og internasjonalt, kan bidra til det grønne skiftet. Jeg er ikke sikker på om Senterpartiet er så

veldig opptatt av å få det til. Det er regjeringen, og det er jeg.

Så er vi uenig i noe av innretningen i EUs system, og det er derfor vi har bidratt i høringsprosessen. Høringen er avsluttet, EU vurderer nå systemene, og vi kommer til å fortsette å jobbe opp mot EU-kommisjonen for å ivareta norske interesser og for å bidra til at kapitalen kan vris inn mot det vi mener er fornuftig.

Vi har lagt frem en plan for bioøkonomi og for grønt skifte, og skogbruket spiller en svært viktig rolle i dette. Vi jobber også sammen med andre land for å ivareta våre interesser. Men det store bildet er at dette klassifiseringssystemet er bra inn i det grønne skiftet.

Presidenten: Da er den ordinære spørretimen over.

Sak nr. 3 [12:38:39]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Det gjør ingen, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.39.
